

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za izletnost 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga — lunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Nov duh prosvetne uprave

Da je v osrednji prosvetni upravi naše države zavel nov duh, ki ni zaverovan v irealne politične utvare, v katere naj bi se siloma utesnili kulturno življenje treh narodnih edinic jugoslovanske države, ampak hoče graditi izobrazbo in vzgojo naše mladine na naravnih nraštvenih in kulturnih osobinah Srbov, Hrvatov in Slovencev v duhu jugoslovanske vzajemnosti, to smo mogli z velikim zadovoljenjem ugotoviti že ob priliki, ko je novi prosvetni minister, profesor Magarašević razložil parlamentu svoj prosvetni program in načrt. Sedaj, ko je vlada dr. Stojadinoviča predložila svoja dopolnila k proračunu za leto 1938/39, pa vidimo, da misli in smernice sedanjega vodje naše prosvete niso bile samo lepe besede, ampak se bodo dejansko realizirale v kulturnih ustanovah tako širokega obsega, kakor jih ni vseboval še noben državni delovni načrt na področju ljudske izobrazbe. Zlasti pa je prosvetni minister v tem okviru za svojo delavnost poskrbel za potrebe slovenskega naroda, kolikor je mogel, v toliki meri in s tolikim umevanjem našega kulturnega hotenja in stremljenja, kakor tega doslej ni storil še noben vrhovni šef naše državne prosvete.

Največje in najgotovnejše jamstvo za organizirani razvoj slovenskega kulturnega življenja, kakor pristojna narodu v polnem in pravem pomenu, je univerza, h kateri je usmerjena in se mora naravno kot svojemu vrhu usmeriti vsa šolska izobrazba in vzgoja. Zato je umevno, da so režimi, ki samosvoji slovenski kulturi niso bili prijazni in so imeli v svojem načrtu njeno postopno, več ali manj pospešeno likvidacijo odzgoraj navzdol, skušali v prvi vrsti zadeti našo univerzo, da bi slovensko narodno bitje izhiral iz svojega osrčja, iz katerega se pretakajo sokovi kulturnega življenja v sleherni ud našega ljudskega organizma — ali pa da bi se vsaj čimprej in čim temeljiteje preinačilo v nekaj, česar nihče ne more točno opredeliti, kar pa na vsak način ne bi smelo biti slovensko, kakor da bi Slovenci, če se ne odpovedo sami sebi, ne mogli biti Jugoslovani. Ker naša univerza, plod naših lastnih narodnih borb in prizadevanj, ki so obenem s polnovredno slovensko kulturo gradila tudi vzajemnost našega naroda z ostalimi Jugoslovani v trdno politično enoto, ni ne mogla ne hotela postati orodje za demontiranje našega narodnega bitja in lika, se je morala boriti za svoj nadaljnji goli obstoj — kaj še, da bi mogla pričakovati tiste dodatne in dopolnitve v kulturnem zavod, kakor je potreben in dostojen naroda, ki se čuti enakopravnega in enakovrednega v tej državi, ki je vedno najradodarnije dotirala zagrebško in beograjsko univerzo. Upravičeno se je zato utrdilo prepričanje, da je ljubljanska univerza prava pastorka, ki mora ob vsakem proračunskem letu ponižno prositi za drobtine.

Tudi najhujši kritik Stojadinovič-Korošičeve vlade ne more utajiti dejstva, da se je v njenim nastopom ta položaj začel izpreminjati in da se bližamo normalnim razmeram, kakor odgovarjajo našemu narodnemu dostojanstvu in kulturni ravni, da bo naša univerza, vzgojiteljica slovenskih kulturnih delavcev, od strani države upoštevana tako, kakor ostali dve, in da od nje ne bo dobivala samo tova, kar je potrebno za njen sam in edini obstoj, ampak tudi vsa podpora in vse pripomočke, da bo na čim višji stopnji v prid nadaljnega kulturnega razvoja slovenskega naroda in vse jugoslovanske narodnopolitične skupnosti. Naš novi prosvetni minister je prvi na tem mestu, ki se v polnosti zaveda, kako mora naš narod, ki ni šele v sedanjem resnem trenutku mednarodnega položaja začutil, kakšne življenjske nujnosti je naša državna skupnost in povezanost jugoslovanskega elementa na dotikalnišču zapada in jugovzhoda Evrope, v tej državi uživati vse svoje narodne kulturne pravice kot nedotakljive, za vse čase zagotovljene in nezamenljive svetinje, h katerim se bodo obračali kakor k izvoru svojega duhovnega življenja vsi sinovi slovenskega naroda, naj bivajo tostran ali onstran naše državne meje. Postavke, ki jih vidimo v letošnjem dopolnilu finančnega zakona po zaslugi prosvetnega ministra pa naših slovenskih ministrov in predsednika vlade, so najboljši dokaz, kako velik korak je storjen na potu k polnemu uresničenju naših kulturnih potreb in zahtev: 5,5 milijonov dinarjev za dovršitev vseučiliške knjižnice, 8 milijonov za zgradbo strojnega inštituta naše tehnične fakultete in uredba, po kateri bo država pomagala k dejanski oživotvoritvi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki bo poleg imela za seboj vso državno avtoriteto in podporo, da bo mogla v čim večji meri realizirati svojo nalogo, da vzpodbuja, neguje in usmerja ter do viška pomaga razvijati ustvarjalne sile slovenskega narodnega duha in volje v korist sebi in državi.

Seveda to še od daleč ni vse, kar želimo in kar je potrebno za polni razmah našega znanstvenega in umetniškega dela, kolikor ima pri njem deleža država, pomeni pa v primeri z minulo dobo srečen začetek, da se uresniči čim prej naš kulturni program s čim večjo energijo in dobro voljo ter po smotrenem načrtu, ki smo ga dozdaj zelo pogrešali. Zelo je utemeljeno pričakovanje, da po na-

Mussolini o Avstriji

„Leta 1934. se mi noben Avstrijec ni zahvalil...“

„Os Rim-Berlin se je v usodni uri nemške zgodovine pokazala trdno“

Rim, 16. marca. c. Italijanski parlament je bil danes popoldne ob 17 eklican na kratko izredno sejo, na kateri je Mussolini podal izjavo italijanske vlade o dogodkih v Avstriji. Seja je bila pripravljena v običajnem stilu, to je z navdušenim prepričanjem poslancev in publike iz dvorane, ki je neestrno čakala Mussolinija in njegov govor. Mussolini je pričel govoriti ob 17.05 in je govoril do 17.28.

Tokrat je bil Mussolinijev govor omejen samo na avstrijsko zadevo, da se je v silno sarkastičnih besedah dotaknil vseh tistih, ki hočejo v tujni trgovati z njegovim razpoloženjem. Mussolini je povedal takole:

V zadnjih dneh smo doživeli važne dogodke. Avstrija je postala del Nemčije. Glasovanje dne 10. aprila bo potrdilo to dejstvo. Avstrijska drama pa se ni začela včeraj, ampak že v letu 1848, ko je Piemont začel s svojim pohodom. Epilog te drame se je zaključil v zadnjih dneh, in sicer tako, kakor je to zahtevala narava. Vse to je moralo iti po svoji zgodovinski in usodni poti.

Pod socialisti

Mussolini nato omenja razvoj avstrijske krize v zadnjih desetletjih, posebno pa rojstvo zvezne avstrijske države v l. 1918, ko sta socialisti Bauer in Renner že izjavila, da je avstrijska republika del nemške države. Kmalu nato so mirovne pogodbe, posebno pa versajska in saintgermanska pogodba naložile Avstriji dolžnost, da mora ostati neodvisna. Zgodil se je edinstven primer v zgodovini, da je bilo Avstriji naročeno, da naj svojo neodvisnost odstopi samo tedaj, če bi na to pristal svet Zveze narodov. Ta del avstrijske drame so odigrali v Avstriji socialisti demokrati.

Doba dr. Seip'a

Ko je nastopila doba krščanskih socialistov, to je doba msgr. Seip'a, je ta moral Avstrijo voditi v popolnem moralnem kaosu in s finančno pomočjo Zveze narodov. Seipel pa je že l. 1926 rekel, da je Avstrija nemška država in da sta Nemčija in Avstrija dve državi in en narod. Sledil je Schöberljev režim, na kar je Avstrijo zajela svetovna gospodarska kriza, ki je silno vplivala na ves razvoj avstrijskega življenja. Sledil je še en poskus rešitve in to je bil Schöberl-Curtiusov načrt carinske zveze, ki pa je propadel zaradi nasprotovanja Francije in Českoslovaške. Za njegovo obsojdo so zahtevali celo mnenje haškega razsodišča. V marcu 1933 je Dollfuss v Avstriji uvedel avtoritarni režim in smisel Avstrije razrazil v stavku, da je Avstrija neodvisna krščanska, toda nemška država. Sledila je socialistična revolucija v februarju 1934 in nato še revolucio-

narni poskus narodnih socialistov v juniju 1934. Iz nujnih varnosti in preventivnih ozirov smo poslali čete na Brenner in Mussolini vzklikne s povzdignjenim glasom: »Noben Avstrijec se mi ni nikdar zahvalil, da sem to storila. (silno odobravanje v dvorani).«

Politika rimskih protokolov

Od l. 1934 do 1936 smo imeli politiko rimskih protokolov, nato pa se je italijanska diplomatska vzajemnost z zapadnimi evropskimi državami zrušila in onemogočila zaradi sankcij. Italijanski narod se je odločil za lastno pot in si ustanovil svoje cesarstvo. V oktobru 1936 se je ustanovila os Rim-Berlin. Vojaska moč tretjega rajha je začela silno rasti. Italija je svetovala Avstriji, da naj se približa Nemčiji. Država, ki pravi, da je nemška, ne more voditi protinemške politike. To je bila njena dolžnost, njena politična moralna in zgodovinska dolžnost. Sledil je julijski sporazum med Avstrijo in Nemčijo, ki je znova poudaril, da je Avstrija nemška država. Toda razpletla se je nova doba napetosti. Sledila je kriza v l. 1937. Italija pa se je odlej postavila na stališče, da se neodvisnost Avstrije tiče samo Avstrijev samih in da je os Rim-Berlin odvisna samo od italijanske zunanje politike. Na sestanku dne 12. februarja je bil v Berchtesgadenu izvršen zadnji poskus za kompromisno rešitev, ki pa je naravnih zaključek drame samo odložil. Hitler in Schuschnigg sta se pogovorila. Toda tedaj se je pojavila misel o plebiscitu. Aprila leta 1937 sem rekel Schuschniggu, da je neodvisnost Avstrije čisto zadeva Avstrijev samih.

7. marca 1938

Dne 7. marca letos me je neki Schuschniggov zaupnik vprašal, kaj mislimo z glasovanjem. To je bilo prvič po dolgih mesecih, da se je on obrnil na me. Odgovoril sem, da je misel na glasovanje v Avstriji napačna; To je peklenški stroj, ki vam bo eksplodiral v rokavi! Danes sem ponosen, da lahko izjavim, da sem tudi v tem primeru imel popolnoma prav (silno odobravanje v dvorani).

„Očitki z vseh strani“

V vsem svetu in povsod v vseh krogih se je začelo polemizirati in opomini in nasveti so deževali z vseh strani. V Franciji in drugod so se vpraševali, zakaj nisem rešil avstrijske neodvisnosti. Nikdar nisem prevzel nikakršne obveze v tej smeri. Postavili smo se na stališče, da naj Avstriji sami uredijo svoje zadeve. Avstriji pa se niso nikdar vprašali, kako naj si sami organizirajo obrambo svoje neodvisnosti. Neodvisnosti, ki rabi pomoč iz tujine in to proti večini lastnega naroda, ni mogoče ohraniti. Italija je imela interes za neodvisno Avstrijo, toda želja po neodvisnosti bi morala sloneti na večini avstrijskega naroda. Prva izkušnja pa je pokazala, da je bila velika večina za priključek. Tudi sam sem se v usodnih trenutkih zmeraj vprašal, ali delam za vas z vami ali proti vam. (Silno odobravanje v dvorani.)

Kaj je nacionalna revolucija

Mussolini preide nato na razmotrivanje o pojmu nacionalne revolucije. Mi Italijani vemo dobro, kaj je to. Poglejmo samo razvoj Italije po miru v Villafrañchi. Poglejmo samo, kako je delal veliki avtoritarnee Cavour. Tudi v njegovi dobi so piemontske čete posegle v razvoj in ko so one zasedale Italijo, jih tudi nikdo ni pozdravil kot osvobodilce, ampak kot bratske čete. Tudi tedaj je vse to šlo silno hitro in današnji slinjeni primer ni bil nič hitrejši. Nato omenja Mussolini zgodovinske dogodke v letu 1870 in kako se je ustanovilo enotno italijansko kraljestvo.

Danes pa so na svetu taki tipi, ki so tako nevedni, da mislijo, da bodo vplivali na italijanski fašizem z govorenjem o nemškem sosedstvu. S povzdignjenim glasom je Mussolini vzkliknil: »Na Italijo danes ni lahko vplivati. To se je pokazalo v afriški vojni, ko je to hotelo doseči 52 evropskih držav. Italija je zrela. Vodja Nemčije je bil zmeraj kategoričen in ko je prišel na oblast, je zmeraj jasno izjavljal, da so vse meje jasno začrtane. Ali hočete vi braniti naše meje?« (Silno vzklikanje: »Da!«)

Peto dejanje

Ko se je v Avstriji začelo peto dejanje avstrijske drame, so se svetovni sovražniki fašizma spomnili, da je prišel čas, da se vzpostavijo fronta proti avtoritarnim državam, da bi tako zopet izbruhnila svetovna vojna. Ta manever svetovnih demokracij se je ponestril. Upanje, da bi mi sli z drugo stranko, je splahnelo ob naši zavesti, da vidimo politiko plemenitosti in tudi politiko pameti. Os Rim-Berlin ni samo politična tvorba, ampak se je pokazala za trdno tudi danes v tej usodni uri nemške zgodovine. Prepričani smo, da bo pospešila razvoj miru na našem kontinentu.

Mussolinijev govor so vsi navzoči v dvorani in na tribunah sprejeli z burnim ploskanjem in vzklikanjem ter nato zapeli fašistično himno. Himno je pela vsa dvorana in pel jo je tudi Mussolini. Takoj nato pa je Mussolini zapustil dvorano parlamenta in seja je bila zaključena.

Rdeča Španija je vznemirjena

Pripravlja se na protinapad

Izključna vojaška moč rdeče Španije je v mednarodnih komunističnih brigadah, ki skozi Francijo prihajajo na rdečo špansko ozemlje. Veliki poraz rdečih čet na bojišču med Saragošo in Montalbanom pripisujejo dejstvu, da Franco ni imel nasproti sebi mednarodnih komunističnih brigad, pač pa skoraj izključno le španske čete. Zaradi tega pripravlja sedaj rdeče vrhovno poveljstvo protinapad z izključno mednarodnimi komunističnimi brigadami. Ujetniki, ki so jih Francove čete zajele, pripovedujejo, da je rdeče poveljstvo v naglici pripravilo severno od reke Ebro tri mednarodne komunistične brigade in prav tako se na levem krilu zbirajo one čete od mednarodnih brigad, ki so bile preje postavljene pri Teruelu in ki bodo poskušale sedaj čez reko Guadalope priti v desni bok prodirajoče Francove armade. Tu gre v prvi vrsti za francoski komunistični brigadi »Lyster« in »Campesino«. Obrambna črta rdečih poteka po dosedanjih vesteh že za reko Guadalope. Po zadnjih vesteh naj bi Francove čete zasedle že mesto Torrecilla, ki leži kakih 15 km

vzhodno od Alcaniza in je silno važno cestno križišče. Ako se to sklada z resnico, je zveza med Katalonijo in Valencijo mogoča le še po eni dobri cesti, to je tisti, ki vodi ob obrežju. Torrecilla je 60 km značne črte oddaljena od morja.

Bilbao 16. marca. AA. DNB: Uradno poročilo o borbah na aragonski fronti pravi, da so Caspe, kjer je bil sedež vrhovnega poveljstva vladnih čet, zavzele čete generala Jague in oddelki navarske brigade. Čete so najprej obkrožile mesto z juga in zapada in ga zavzele. Južno od Mantalbana so nacionalisti zavzeli še Palomar in Trinidad in koto 1545. Nacionalistične čete v tem odseku so se sedaj združile s četami, ki se bore na srednjem odseku te fronte.

Burgos 16. marca. AA. Havas: Pravosodni minister je ukinil zakon o razporoki, ki ga je uvedla prejšnja republikanska vladavina. Na ministrski seji je bil sprejet tudi zakon, ki ukinja civilno poroko za katolike in uvaja cerkveno poroko kot edino veljavno poroko za katolice.

Francoski zunanji minister:

„Rdeča Španija je propadla“

Pariz 16. marca. b. Dogodki v Španiji so popolnoma potisnili v ozadje zanimanje francoske javnosti za svojo vlado in za dogodke v Avstriji.

Iz uradnega vira poročajo, da je bil pred par dnevi v Parizu predsednik barcelonske vlade Negrin, ki je včeraj odšel z letalom v Barcelono ter tam sklical izredno sejo španske republikanske vlade. Na tej seji je opisal položaj na fronti ter svoje vtise, ki jih je dobil v Parizu, kjer je zahteval nujno pomoč v Barceloni smatrajo položaj zelo težavnim ter je bilo sklenjeno, da takoj odpotujeta predsednik republike Azana ter vojni minister general Prieto v Francijo, da tam opišeta

povedani uredbi o umetniških šolah po vsej državi dobimo tudi svoj Glasbeno akademijo. Novo vrhovno vodstvo naše državne prosvete zasluži zato priznanje slovenskega naroda, ki ga njegove smernice in praktično prizadevanje utrjujejo v prepričanju, da gremo tudi na prosvetnem področju, na katerem smo bili doslej po zmotnih in sterilnih principih oškodovani v svojem narodnem kulturnem življenju, boljšim časom naproti.

nevarnost, ki grozi republikanski Španiji, ter sta zares takoj odpotovala v francosko prestolnico.

Iz opozicijskih krogov prihajajo vesti, da obstoja zelo nevaren načrt za rešitev republikanske Španije. Sovjetski poslanik Surič je s pomočjo nekaterih vodilnih francoskih komunistov zahteval od francoske vlade, da takoj pošlje v Španijo nekaj francoskih divizij, ki bi preventivno zavarovale francosko južno mejo, ki je tudi ogrožena. Predsednik sedanje vlade Leon Blum, na katerega se je sovjetski poslanik obrnil, je ta predlog odločno odklonil, češ da bi bila njegova izeršitev prava blaznost, ki bi brez dvoma sprožila vojno po krivdi Francije. Francija ne more poslati svojih divizij v Španijo že iz tega razloga, ker bi to opravičilo slične korake drugih držav, pri čemer je Blum mislil na Nemčijo. Francija se zaveda težav, ki bi nastale s polomom republikanske Španije, navzlic temu pa se ne bo spuščala v pustolovno politiko, ki jo vodijo danes nekatere avtoritarne države.

Nobenega dvoma pa ni, da je Leon Blum — takšne informacije vsaj prihajajo iz opozicije — še vnaprej objubil pomoč Francije republikanski Španiji v oni obliki, ki jo dobiva nacionalistična Španija od drugih držav. Dalje od te pomoči

Francija ne more iti. Iz Toulousea poročajo, da je tankajšnja francoska posadka in tudi letalski polk alarmiran, vojaki pa ne dobijo izhoda iz vojašnice. Uradno zatrjujejo, da je to ukrep opreznosti, če bi prišlo do bega v masah iz republikanske Španije. Tudi eskadra vojnih ladij v Toulonu je dobila povelje, da bo pripravljena za odhod v španske vode, da zavaruje francoske trgovinske ladje pri evakuaciji.

Na včerajšnji seji vrhovnega obrambnega sveta, ki je bila pod predsedstvom vladnega predsednika Leona Bluma, se je mnogo govorilo o strateškem položaju Francije na jugu v zvezi s polomom republikanske Španije. Govorili so izključno o vojnih ukrepih, pri čemer so se posamezni govorniki dotaknili tudi vojnega položaja, ki je nastal zaradi priključitve Avstrije Nemčiji. Takoj po zasedanju vrhovnega obrambnega sveta so bili storjeni diplomatski koraki v Londonu, da se izve stališče Velike Britanije o Španiji in Avstriji. Dokler ne pride odgovor Velike Britanije, francoska vlada ne bo storila nobenih sklopov, ker želi na podlagi pogodbe z Veliko Britanijo z njo sodelovati tudi v teh vojnih vprašanjih. V Franciji so po proučitvi položaja prišli do sklepa, da je položaj republikanske Španije obupen in da je le malo upanja, da bi se lahko republikanski del Španije rešil. Republikanska vlada je preveč popuščala. Čeprav je vlada v Madridu, Valenciji in nato v Barceloni pravočasno dobivala dovolj moralne in materialne pomoči, pa so prepri mi, da je posameznimi voditelji, vojnimi strankami ter zlasti vmešavanje sovjetskih častnikov, ki so hoteli vvesti svoje metode vojskovanja v špansko vojsko, povzročili, da je vse propadlo. Vse pošiljke prostovoljcev niso nič zalegle. Iz zanesljivega vira poročajo, da je francoski zunanji minister Paul Boncour, ko so ga obiskali predstavniki komunistov in ga prosili za pomoč Francije, dobesedno odgovoril: »Sedaj je prepozno, republikanska Španija je propadla.«

An'eta med Polisko in Litvo

Kovno, 16. marca c. V litovski prestolnici izjavljajo, da vesti o zbiranju poljskih čet na litovski meji niso resnične. Litovska vlada ni izvedla nikakih priprav, pa tudi na poljski strani ni opaziti nič sumljivega.

Tudi o ultimatumu v Kovnu še ne vedo ničesar. Menijo, da do ultimatumu najbrž ne bo prišlo, ker se bo poljska vlada najbrž zadovoljila z anketo.

Dominkanec p. Lagrange umrl

Pariz 16. marca. Umril je znameniti ekseget dominikanec p. Lagrange, obnovitelj katoliške biblične kritike in eden največjih sodobnih katoliških učenjakov.

Zagrebačka vremenska napoved: Jasno in zmerno hladno.

Dr. Stojadinović o novem položaju

Belgrad 16. marca. AA. Danes popoldne ob 16.50 je predsednik senata dr. Zelimir Mažuranič otvoril sejo, ki so se je udeležili predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, prometni minister Mehmed Spaho, pravosodni minister Milan Simonović in finančni minister Dušan Letica. Pred prehodom na dnevni red je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović odgovoril na vprašanje senatorja dr. Andjelinič o zedinjenju med Avstrijo in Nemčijo. Dr. Stojadinović je dejal:

Gospodje senatorji! Senator dr. Andjelinič je naslovil name kratko vprašanje v zvezi z zedinjenjem med Avstrijo in Nemčijo. Nemčija si je via facti pridružila dosedanjo republiko Avstrijo. Plebiscit 10. aprila t. l. naj sankcionira dejansko stanje.

Ne da bi se spuščali v vprašanje kršitve mednarodnih pogodb, je za Jugoslavijo s tem dejanjem nastalo stanje zgodovinskega pomena. In mehanizem domovine se razteza velika nemška država s 75 milijoni ljudi. Ne spuščam se v vprašanje nepreglednih posledic političnega, vojaškega in gospodarskega značaja, ki nastanejo zaradi tega dejanja za naš narod in našo državo. Pridržim si pravico, da bom o tem govoril pri razpravi pri proračunu zunanjega ministrstva. Ugovornim samo dejstva in zahtevam pojasnila in jasno stališče jugoslovanske vlade. Meje Velike Nemčije na Karavankah in na Dravi. Totalitarni državi, ki ne pripadajo Društvu narodov, sta nas popolnoma odrezali od zahodne Evrope. Vse to so dejstva, ki imperativno nalagajo duhovno sodelovanje vsega naroda, da v teh za svojo bodočnost velevažnih trenutkih ne samo zavzame stališče, temveč orisuje tudi glavne obsele svoje bodoče politike. Toda predvsem pred vsako odločitvijo je nujno potrebno, da je narod in zainteresirani činitelji v narodu znano stališče kraljevske vlade in njeno pojmovanje stvari.

Ali je jugoslovanska vlada vedela, kaj se pripravlja

Nato mi zadaja senator tale vprašanja: 1. Ali je kraljevska vlada imela obvestilo o tem dejanju nemškega rajha, posebno, ali je predsednik vlade za svojega obiska pri Führerju in kancelerju rajha, Hitlerju, dobil obvestilo o tem? Gospodje senatorji! Na to prvo vprašanje mi je čast odgovoriti tole:

V razgovorih, ki sem jih imel z vodilnimi osebnostmi Nemčije, sem dobil vtis, da bo razvoj razmerja med Nemčijo in Avstrijo v prvi vrsti odvisen od lojalnega avstrijskega izvajanja nemško-avstrijskega dogovora z dne 11. julija 1936.

Jugoslavi a kot sosed nove Nemčije

Druge vprašanje, ki mi ga je zadal senator se glasi:

Kanceler bivše Avstrije izjavlja kot šef vlade v navzočnosti Führerja in kancelerja Hitlerja, da za Avstrijo kot sestavni del nemškega naroda ne veljajo več mirovne pogodbe. Toda Führer in kanceler Hitler je smatral za potrebno izjaviti v posebnem pismu duceju in predsedniku italijanske vlade Mussoliniju, da so brennerske meje nasproti Italiji nedotakljive. Glede na to, da so pri zadnjih demonstracijah v Gradcu vzklikali »nemškemu Mariboru«, se mi zdi potrebno, da nam zunanji minister kraljevine Jugoslavije pove: »Ali je on glede na jugoslovanske meje dobil izjavo uradnih zastopnikov Nemčije v isti smeri in v istem duhu?«

Na to vprašanje senatorja Andjelinič mi je čast odgovoriti tole:

Pred anšlusom mi je vodja rajha kanceler Hitler izrečno podčrtal željo in interes Nemčije za obstoj močne in krepke Jugoslavije. (Viharno odobravanje na desnici). Prav tako so nam uradni zastopniki Nemčije tudi po anšlusu potrdili načelo absolutne nedotakljivosti jugoslovanske meje z Nemčijo (viharno odobravanje na desnici).

Naša narodna manjšina v novi Nemčiji

Tretje vprašanje senatorja Andjelinič mi je glasi: »Ali je znano, da se je pri izvajanju mirovni pogodbi za sporno področje med Avstrijo in Jugoslavijo na Koroškem določil plebiscit? Plebiscit se je končal z majhno razliko v korist Avstrije, ker se je glasovalo za Avstrijo ali za Jugoslavijo. Kakšna poročila dobi naša vlada glede spornega ozemlja in našega prebivalstva na nekdanjem spornem področju, ki bi zdaj v nasprotju z vsemi posebnimi dogovori med bivšo Avstrijo in Jugoslavijo o priliki plebiscita imelo pripasti nemškemu rajhu?«

Na to vprašanje mi je čast odgovoriti tole: Najboljša poročila za Jugoslovane na Koroškem misli naša vlada, da jih bo mogla dobiti v prijateljskem razmerju med Nemčijo in našo državo (viharno odobravanje desnice). Vsa vprašanja, ki se bodo pojavila, se bodo, prepričan sem, uredila na prijateljski način.

Jugoslavi a in CSR

Naposled, gospodje, še četrto vprašanje: »Führer in kanceler Hitler je nedavno v svojem govoru izjavil, da ima Nemčija zgodovinsko dolžnost zaimati se za življenje 10 milijonov Nemcev zunaj Nemčije. Po tem so se razumeli Nemci v Avstriji in na Češkoslovaškem. Z zedinjenjem Avstrije in Nemčije je vprašanje avstrijskih Nemcev urejeno in del Hitlerjevega programa izvršen. Vprašam zunanjo ministra: Kakšna poročila ima, da se Nemčija ne bo dotikala meja naše zaveznice češkoslovske republike, in kakšno stališče zavzema v tem primeru vlada kraljevine Jugoslavije?«

Na to četrto vprašanje mi je čast tole odgovoriti:

Zastran češkoslovske republike imam poročilo, da je te dni Nemčija dala potrebne izjave, ki so delovale zelo pomirljivo in ugodno na češkoslovske vlado. Glede naših obveznosti do češkoslovske republike izjavim, da so precizno dogovorjene z medsebojnimi obveznostmi v okviru Male antante; te obveznosti bo naša vlada spoštovala. Upam, da bo kolega senator Andjelinič s tem mojim odgovorom zadovoljen.

Senator Andjelinič izjavlja, da ni zadovoljen z odgovorom predsednika vlade in kritikuje delovanje vlade, kar vzbuja ostre proteste na desnici.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je nato ponovno povzel besedo in odgovoril na Andjeliničovo kritiko med viharnim ploskanjem in odobravanjem večine senatorjev.

Senat je za tem prešel na dnevni red: na razpravo zakonskega osnutka o ustanovitvi novih okrožnih in okrajnih sodišč. Poročilo odbora je prečital senator Čukavac, za njim pa je govoril pravosodni minister Milan Simonović ter senator dr. Nemeč (JNS). Zakonski osnutek je bil nato sprejet soglasno. Glasovalo je 52 senatorjev.

Predsednik senata dr. Mažuranič je za tem zaključil sejo senata ter napovedal naslednjo sejo za 7 zvečer in sicer zaradi spolnitve verifikacijskega, administrativnega, imunitetnega ter finančnega odbora in odbora za prošnje in pritožbe. Druga seja senata se je pričela ob napovedani uri ter so bili omenjeni odbori popolnjeni.

Lažnive vesti o Jugoslaviji Trebalo bo proti njim uradno nastopiti

Gradec 16. marca. Včeraj sem vam poročal, da se v Gradcu širijo lažnive govorice, kako Jugoslavija preganja sedaj mariborske, ptujske in celjske Nemce, ki so hoteli privedi javne manifestacije ob priliki priključitve Avstrije k Nemčiji. Tudi danes se te vesti po mestu trdovratno kolportirajo in zlasti imajo ljudje naslodo, da jih pripovedujejo nemškimi oficirjem in vojakom. Imel sem zopet priložnost, da sem se na lastne oči prepračil, kake goslasnosti jim pripovedujejo. Tako baje »serbisches Militäre« preganja z bajoneti mariborske Nemce po ulicah sem in tja, zapirajo in pretepajo jih, da si reveži ne upajo niti glave pomoliti iz svojih hiš. Če bi Gradčani nekoliko bolj poznali nemške obzore iz slovenskih mest, bi se lahko na lastne oči prepračili, kako zadovoljno hodijo po graških ulicah v zelo velikem številu in sede v graških kavarnah ter pozdravljajo z dvignjeno roko...

Jugoslovanske oblasti bi morale preko svojih zastopstev najodločneje demantirati te vesti. Naj bi nastopile tako odločno, kakor so Italijani, ko se je po Avstriji širilo, da bodo odstopili Nemcem južno Tirolsko. Italijanski konzuli so takoj povedali, da Italija nima navade vračati, kar je dobila. Razumljivo, da kolportirajo vesti o »preganjanju mariborskih Nemcev ljudje, katerim je veliko na tem, da bi se odnosaji med Jugoslavijo in njenimi novimi sosedi kar od začetka čim bolj poslabšali.

— Belgrad, 16. marca. Deputacija narodnih združenj koroških emigrantov, v kateri so bili inž. Janko Mačkovec, dr. Julij Felbacher, Fr. Uršič, Tone Müller in Franc Kranjc, je obiskala danes predsednika vlade g. dr. Stojadinoviča in ministra za notranje zadeve g. dr. Korošca. Deputacija sta sprejela tudi predsednik senata g. dr. Zelimir Mažuranič in predsednik Narodne skupščine g. Čirič.

Razmere na Koroškem

Celovec 16. marca. Narodni socialisti so prevzeli oblast po vsej koroški deželi. Niti ene ustanove ni več, ki bi ne bila pod nadzorom novega režima. Vsa obstoječa kulturna in politična društva, izvzemši narodno-socialističnih, so bila razpuščena. Tudi po vsem slovenskem delu Koroške so zamenjani dosedanji župani in so imenovani novi. Vse orožništvo na Koroškem je pod poveljstvom polkovnika Perhava, ki je bil postavljen od Kaltenbrunnerja, zastopnika vrhovnega poveljnika policije in javne varnosti v Berlinu Himmlerja. Iz slovenskega posestva prihajajo le redke vesti, ker ljudje te dni ostajajo doma in ne potujejo ninozo.

Po Gradcu - pod novo oblastjo

Gradec 15. marca. Gradec ima danes že normalno lice. Samo zastave na hišah, zastavice na oknih ter slavnostno okrašene izložbe trgovin pričajo, da mesto še vedno doživlja slavnostne trenutke. Po ulicah še korakajo sprevidi hitlerjevske mladine in nemško vojaštvo še vedno vzbuja vso pozornost. Nemška varnostna policija (Ordnungspolizei) stopa polagoma v akcijo, z veliko večjo hitrostjo pa se vrši organizacija »Gestapo« — proslule nemške tajne policije, ki svoje posle že s polno paro izvršuje. Posledice se vidijo v

vedno številnejših aretacijah v mestu in na deželi. Aretacije vrše posebni oddelki tajne policije in SS pripadnikov na avtomobilih. V Gradcu zapirajo aretirance v zaporih deželnega sodišča ter niti svojem ne dovoljujejo, da bi stopili z njimi v stike. Zaprtih je tudi mnogo duhovnikov, med njimi proš iz Brucka na Muri. Večinoma pa se vrše aretacije na podlagi arhiva »domovinske fronte«, katerega so našli narodni socialisti ob priliki zasedbe centralnega vodstva »domovinske fronte« za Stajersko. Tam so našli tudi poseben seznam vseh zaupnikov »domovinske fronte«, ki so imeli nalogo, da so nadzorovali narodne socialiste ter so potem dajali podatke oblastem. Baje so se pri pregledu tega seznama silovito čudili, ker so našli v njem imena

nekaterih svojih najbolj vnetih pristaev ki so igrali dvojno vlogo ter so vsako gibanje narodnih socialistov izdajali. Vse so seveda že polovili in se jim gotovo ne bo dobro godilo. Očiščena je tudi že graška policija ter je večje število višjih uradnikov, agenlov in stražnikov zaprtih.

Gradčani so se danes zopet veselili, da obišče jutri, v sredo, Gradec sam Hitler. Vršile so se že velikanske priprave za sprejem, ko je popoldne prispela vest, da se je Hitler vrnil v München. Hitler bi stanoval v Gradcu v Park-hotelu, kjer so imeli narodni socialisti dosedaj svoje glavno zbirališče. V njem stanujejo nemški častniki, danes pa so izpraznili celo prvo nadstropje za Hitlerja, ki ga pa ni. Gradčane pa so potolažili, da bo Hitler v Gradcu kmalu prišel. Imel bo več zborovanj in govorov v avstrijskih mestih pred plebiscitom za priključek Avstrije k Nemčiji. Vrsto teh zborovanj bo otvoril z nastopom v Gradcu. Sicer pa je še sedaj začela razvijati med avstrijskimi mesti

ljubosumna tekma za prvenstvo v narodnosocialističnem duhu. Dosedaj si je to prvenstvo lastil Gradec, naenkrat pa je dobil močnega tekmeča v Linzu, ki bi tudi hotel postati avstrijsko »glavno mesto narodnega socializma«. Ta naslov pa zahteva za sebe Gradec. Pa tudi Dunaj dviga svojo narodnosocialistično glavo in si lasti pravice za sebe. — Dunajsko časopisje namreč piše, da se bo na Dunaju zgradila »rjava hiša«, v kateri bo imela narodnosocialistična stranka za Avstrijo svoj sedež. Ta vest pa je izzvala v Gradcu veliko jezo.

Prvi ukrepi proti Židom se sedaj že opažajo tudi v Gradcu. V soboto, po prevratu so bile židovske hiše tiste, ki so se odli-

kovale z največjim številom hitlerjevskih zastav. Danes pa so morale vse stavbe, katerih lastniki so židje, odstraniti zastave. Med drugim je moralo sneti te ogromne, od petega nadstropja do tal se-gajoče zastave tudi poslopje velatrgovine Kastner in Oeller. Iz židovskih izložb so morale izginiti tudi vse slike Führerja. V izložbah drugih trgovin se pa še pojavljajo napis »arijska trgovina«, v oglasnem delu graških časopisov pa je vse polno zanimivih inseratov: v nekaterih dokazujejo poslovni ljudje, da so ariji ter odločno zavračajo zlobne govorice o njihovem židovskem rodu, v drugih iščejo razne trgovske hiše, ki so imele dosedaj židovske zastopnike »arijske zastopnike« — skratka, kaže da bodo imeli sedaj nežidovski trgovci in trgovski potniki v Avstriji dobro konjunkturo, zlasti pa poslednji, saj je bila sedaj ta vrsta trgovine v pretežno židovskih rokah.

Katoliški tisk je dobil komisarija

Narodnosocialistični žurnalst Frank Riedl je bil od ministra Göbbelsa imenovan za komisarja katoliškimi listom »Reichspost«, »Weltblatt« in »Montagblatt«. Glavni urednik »Reichspost« dr. Funder pa je bil aretiran.

Lista »Die Stunde« in »Der Tag«, ki jih je financirala češkoslovska vlada, sta bila ustavljena. Uradna »Wiener Zeitung« je dobila novega urednika v osebi dr. Kruckenhauerja.

V Linzu so bili aretirani voditelji Domovinske fronte, češ da so širili neresnične vesti.

Katoliške organizacije razpuščene

Dunaj, 16. marca. Pisarna Katoliške akcije je bila zapечатena in organizacija Katoliške akcije razpuščena. Prav tako so bile razpuščene tudi katoliške mladinske organizacije in katoliške ženske organizacije. Ta prepoved zaenkrat še ne zadeva Marijinih kongregacij.

Tri družine — v samomor

Dunaj 16. marca. c. Te dni se slede številni samomorji vodilnih politikov bivšega režima.

Veliko pozornost je vzbudil samomor znanega majorja *Emila Feyja*. Fey je naredil samomor s svojo ženo in 19 letnim sinom. Fey je moral kot podkapitan odstopiti po umoru Dollfussa leta 1934 in je bil od tedaj ravnatelj avstrijske podonavske prometne družbe. Feyeva žena je iz Sarajeva.

V Inomestu je izvršil samomor vseučiliški profesor *Bayer*, ki je bil star že 69 let. Z njim je izvršila samomor tudi njegova hčerka.

V okolici Inomesta pa se je s hčerko usmrtil znani industrijec *Reitlinger*. Tudi on si je vzel življenje obenem s svojo hčerko. Industrijec je finančial strankarske formacije bivšega režima.

Tudi iz drugih manjših avstrijskih krajev poročajo o številnih samomorih krajevnih zaupnikov bivšega režima.

Dunaj 16. marca. AA. (Reuter) Listi poročajo, da so znanega bankirja barona Louisa Rotschilda aretirali.

Drobne domače in tuje

Cenzorski odbor PAB

Belgrad 16. marca. b. V cenzorski odbor pri podružnici Privilegirane agrarne banke v Ljubljani so imenovani: dr. Josip Ažman, odvetnik v Ljubljani, Bogomil Remec, gimnazijski ravnatelj v pok., dr. Vladimir Murko, tajnik Zveze jugoslovanskih hranilnic in privatni docent za finančno vedo na ljubljanskem vseučilišču, dr. Jože Lavrič, glavni tajnik Kmetijske zbornice v Ljubljani, Mišo Stare, odvetniški koncipient v Ljubljani, dr. Josip Vidmar, upravnik podružnice Poštnih hranilnic v Ljubljani, in Avgust Sedlar, finančni ravnatelj v Ljubljani.

Belgrad 16. marca. m. Tu se je mudil mariborski župan *dr. Alojzij Juvan* ter je v občinskih zadevah posredoval v več ministrstvih, med drugim je predložil finančnemu ministru v potrdilo proračun mariborske občine. Finančni minister je proračun danes potrdil.

Zaradi potrditve proračuna je davi dospel v Belgrad tudi ljubljanski župan *dr. Jurij Adlešič*.

Buharin in tovariši ustreljeni

Moskva, 16. marca. AA. Reuter: Buharina, Kreteškega, Rikova, Jagoda, Rosenholza in ostalih 13 obsojencev so danes ustrelili.

Pariz, 15. marca. (Havas) Po poročilu iz Moskve bo prišlo v kratkem do treh novih procesov. Kakor je znano, so bili zadnjič na obtožni klopi trockistični desničarji. Najprej bo proces proti 11 komunistom z leve in socialnim revolucionarjem, med katerimi so Osinski, Nikolajeva, Hačev in ostale priče, ki so jih zaslišali med zadnjim procesom.

Kardinal Minoretta umrl

Rim 16. marca. Umril je genovski nadškof in kardinal Carlo Dalmazio Minoretta. Pokojni kardinal se je rodil 1861. leta v bližini Milana. Po do-

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 16. marca. m. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela ob 13.15. Po prečitnem zapisniku se je zopet prijavil k besedi poslanec neodvisnega kluba Voja Lazič. Po njegovem krajšem govoru je tajnik sporočil, da sta zunanji minister in pravosodni minister predložila skupščini v odobritev zakonski osnutek konvencije o medsebojni sodni pomoči med Jugoslavijo in Francijo. Prečitanih je bilo tudi več interpelacij, med drugimi interpelacija poslanca dr. Kojiča na predsednika vlade in zunanje ministra dr. Stojadinoviča zaradi priključitve Avstrije k Nemčiji.

Skupščina je nato prešla na dnevni red: na razpravo zakonskega osnutka o spremembah in dopolnitvah v zakonu o graditvi in razširitvi zdravstvenih ustanov. Zakonski osnutek je bil sprejet pri prvem in drugem čitanju s 159 glasovi. Proti je glasovalo 30 poslancev.

Seja skupščine je bila nato zaključena. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ob 10. Na dnevnem redu je razprava odbora za prošnje in pritožbe ter volitev namestnikov predsedniku in podpredsedniku Narodne skupščine in državnemu odboru za volitev narodnih poslancev.

Seja pos'anskega kluba JRZ

Belgrad, 16. marca. AA. Danes ob 11 do 12 je imel sejo ožji odbor poslanskega kluba JRZ. Seji je predsedoval klubov predsednik min. Cvetkovič. Navzoči so bili tudi predsednik vlade dr. M. Stojadinović s predsednikom Narodne skupščine g. Čiričem in ministri Dušan Letica, Miha Krek in Vojo Cvrtkič. Razpravljali so o tekočih vprašanjih kluba. Za člane kluba so bili sprejeti poslanci Kadri Saljevič, dr. Luka Šoškin, Vitovski Rada, Stoisavljevič Petar, dr. Stevan Bubič, Pero Kristić, Jakob Kolarevič, Jovan Tomić, Ilija Stanković, Dane Grujič, Mihajlo Djokič in dr. Branko Kalember. Nadalje je klub skienil kandidirati za namestnike v državni odbor naslednje poslance: za namestnika predsednika Narodne skupščine ministra na razpoloženo dr. Branka Kaludjerčiča, za namestnike podpredsednikov Narodne skupščine Ljubo Božinoviča, dr. Franca Klara in Zarka Tomaševića.

vršenih teoloških študijah in duhovskem posvečenju je postal semeniški profesor za filozofijo v Laganu. Pozneje je prevzel profesuro za dogmatiko v Milanu. 1915. leta je postal škof v Cremi, kjer se je izkazal po svoji socialni delavnosti. Leta 1925 ga je Pij XI imenoval za nadškofa v Genovi. Leta 1929 pa je postal kardinal.

Avstrijski poslanik v Belgradu odpotoval

Belgrad 16. marca. m. Ker so vsi posli bivšega avstrijskega zunanje ministristva zaradi priključitve Avstrije k Nemčiji prešli na zunanje ministristvo v Berlinu, je včeraj prenehalo poslovati tudi bivše avstrijsko poslanništvo v Belgradu. Zadnji avstrijski poslanik v Belgradu baron von Wimmer je sredi zapustil našo prestolnico in odpotoval na Dunaj. Na železniški postaji so se od njega poslovili vsi člani diplomatskega zbora. — Poslovanje bivšega avstrijskega poslanika v Belgradu je prevzelo z današnjim dnevom tukajšnje nemško poslanništvo v Krunski ulici. Davi je bil s poslopja bivšega avstrijskega poslanništva odstranjen avstrijski grb.

Solnograški nadškof aretiran

Salzburg 16. marca. TG. Potrjujejo se vesti, da je bil nadškof dr. Waitz, ki je star 75 let, aretiran. Njegovo stanovanje ter nadškofijske pisarne je preiskal oddelek nemške policije ter odpeljal zaplenjeno gradivo (spise in knjige) na dveh motornih avtomobilih. Poučeni pravijo, da mu očitajo, da je bil, prav tako kakor graški knezoškof Pavlikovski v zvezi s habsburškimi krogi. Nadškofijsko palačo stražijo SS oddelki.

Seyss-Inquart — namestnik avstrijske dežele

Dunaj 16. marca. TG. Dosedanji — zadnji — avstrijski zvezni kanceler je bil zaradi zasluga, ki si jih je pridobil za veliko Nemčijo imenovan za državnega namestnika avstrijske dežele (Statthalter) ter ima sedaj isti čin, kakor ga imajo namestniki na Bavarskem, v Saksoniji, v Württembergu. Vrhovno vlogo v avstrijski deželi pa bo nadaljnje igral komisarični voditelj narodno-socialistične stranke v nekdanji Avstriji Gauleiter Bürekel. Po plebiscitu dne 10. aprila bo imenovan nov Gauleiter, ki bo dejansko predstavnik vse oblasti. Namestniku pripadajo le častne naloge in dolžnosti.

Hitler spet v Berlinu

Berlin 16. marca. c. Hitler se je vrnil v Berlin ob 17.20 popoldne. Sprejem je bil nad vse veličasten.

Dunaj 16. marca. AA. Havas: Kmetijski minister Darre je prišel jutraj na Dunaj.

Dunaj 16. marca. AA. DNB: Letak za plebiscit dne 10. aprila je sestavljen takole: Spomni se našega vodje Adolfa Hitlerja in tega, da je on dne 12. marca 1938 priključil Avstrijo Nemčiji!

Berlin 16. marca. AA. DNB: Predsednik japonske vlade princ Konoje je postal Hitlerju priredno brzojavno čestitko ob priliki priključitve Avstrije k Nemčiji. Vodja se je takoj zahvalil za brzojavko.

Sezonski delavci v Prekmurju

Delavski dom! Lahko ga najdeš v Soboti. Saj je zanimiva zgradba. Sredi mesta stoji, prva moderna stavba v Soboti. Vsak domačin in tujec si jo rada ogleda. Je veliko dvonadstropno poslopje, potisnjeno nekam preveč k tlem, z velikimi okni in obrnjeno na tri strani. In še to: skoraj preveč ljudi ima vedno okoli sebe. Zdi se, da so vsa druga poslopja mrtva in prazna, brez zanimanja in obiska. Pri Delavskem domu je vedno živo, vedno polno koles in vseh mogočih ljudi. Kaj bi le mislil tujec, če bi šel mimo? Kavarna to ni, so brez denarja ti ljudje; gostilna ni, skrb je na obrazih teh ljudi; policija ni, vsi silijo v ta dom; davkarja gotovo ni, nihče se ne boji tega doma. Nekaj posebnega je to. To je naša posredovalnica dela, življenja, obstoja. V tem domu je naš človek doma. Ta dom daje desetisočim dela in zaslužka, na žalost — ne doma. Tu se zbira v prvih pomladanskih dneh naša mladina, ne v pouk in zabavo, ampak na težavno pot dela v tujino. Ko bi nas videli vi, bratje in sestre, kako nas skrbi, kako trepetamo, da ne ostanemo brez dela in zaslužka. Ko bi nas videli, kako težko nam je zapustiti pravi dom, kako se strahom se vozimo iz Soboti v kraje, tuje in polne gorja. Pa kljub temu gremo, gremo z močno voljo in delavno roko. Zato pač, da hranimo našo Krajino, da naši starši in otroci živijo. Gremo kljub temu, čeprav nas tujci čislajo in visoko cenijo, domovina pa pozablja in omalovažuje naše pridne roke.

Že blizu 100 let se se'imo

Prva naša tujina je bila Madžarska. Kmalu po letu 1850 so začeli naši družinski očetje hoditi s cepci na ramenih v bližnje madžarske vasi na mlačvo. Za plačilo so dobivali zrnje. Madžari so hitro spoznali pridne roke Slovencev in veleposelstva madžarskih grofov so se začela zanimati za naše. Tako so se od kmetov začeli naši delavci seliti na veleposestva. V začetku selitve so služili dobro, pa so prišli prekupčevalci dela — palirji, vodje pogodbeniki, ki so bogateži na račun dela naših delavcev. Še danes je osovraženo ime palirja. Od mlačve so se polagoma selili naši delavci na polje sladkorne pese in tako za delo začeli dobivati denar namesto zrnja. Kmalu so poplivali naši delavci vso Madžarsko in se soedno Avstrijo. V začetku tega stoletja je zelo cvetela ta naša žalostna obrt, sezonsko delavstvo, od tega delavstva smo doma živeli, revni gospodarji domačije. Svetovna vojna je tudi naše delavce, družinske očete in fante pozvala na bojne poljane in seliti so se začele tudi ženske na sezonsko delo v tujino.

S koncem svetovne vojne in z osvobojenjem Prekmurja 1919 se začne nova doba našega sezonskega delavstva. Madžarska nam več ne nudi zaslužka. Treba se je obrniti drugam. V Soboti se ustanovi posredovalnica urada za sezonsko delavstvo in to že 15. julija 1920. Že v drugem letu obstoja se je tudi posredovalnica posredilo poslati cele množice ljudi v novo državo Jugoslavijo v Slavonijo in Bačko. Ime »Slavunija« smo doma otroci izgovarjali spoštljivo in z velikim zaupanjem, ker smo pač mislili, da je to posebna dežela, polna blagostanja in bogastva in še — daleč, daleč od nas. Posredovalnica dela — Borza dela je pridobivala na ugledu in zaupanju pri naših delavcih, saj so se počasi reševali svojih neljubih palirjev. Borza dela je že leta 1921 posredovala delo v Nemčiji in tja poslala 400 delavcev. Tudi Belje je vabilo naše delavce. V letu 1923 je šlo skoraj 2000 delavcev na državna in privatna posestva v naši državi. V naslednjih letih se je število našega sezonskega delavstva vedno večalo in leta 1926 so se naši delavci prvič znašli na francoskih tleh. V letih 1929—1930 je bilo število sezonskega delavstva izredno visoko, ker so Nemci in Francozi spoznali naše pridne roke, pa tudi našo ekromnost in zanesljivost. Znani so naši delavci za poljedelska dela, da jih opravljajo ekrbno in zelo zanesljivo.

Svetovna gospodarska kriza tudi našemu sezonskemu delavstvu ni prizanesla. Nemčija je zaradi političnih sprememb v letu 1932 sploh prepovedala dostop našim delavcem. Leta 1935 se kaže že zopet večji promet na Borzi dela, ker je sprejela Francija in tudi tuzemstvo več našega delavstva. Naslednje leto je število zopet naraslo in lanske leto se je odprla zopet pot v Nemčijo.

Tako smo ostali pri treh glavnih virih našega zaslužka: na prvem mestu je gotovo Francija, saj

je ta v letih 1933—1936 takorekoč vzdrževala Prekmurje. Na drugem mestu je Nemčija, kamor so naši delavci radi zahajali in ko se je meja v lanskem letu zopet odprla, pričakujemo velikega prometa z Nemčijo. V »Deutschland« bomo zopet šli, se silni danes povsod. Tudi v naši državi precej zaslužijo naši delavci. Vagone moke sprejemamo na jesen od državnih in privatnih posestev kot zaslužek delavcev.

Kako se selijo naši ljudje in koliko zas užijo

Statistika nam kaže, da je šlo na delo od leta 1929 do 1937 čez 50.000 delavcev. Od teh je bilo do 30.000 moških in 20.000 žensk. V tuzemstvu je dobilo dela čez 25.000 delavcev, v Franciji 18.000, v Nemčiji 7.000. V drugih državah je malo naših ljudi. V teh osemih letih so zaslužili naši delavci: v Jugoslaviji 40 milijonov dinarjev, v Franciji čez 100 milijonov, v Nemčiji 30 milijonov. To je zaslužek samo sezonskega delavstva, h kateremu moramo pristihi še zaslužek delavcev, ki ostanejo več let v Franciji, kar nam da zopet do 30 milijonov dinarjev. Tako so zaslužili naši delavci v teh zadnjih osemih letih nekaj nad 200 milijonov dinarjev. Ta številka nam bolj ko vse drugo govori, kako eminentne važnosti je naše sezonsko delavstvo za vzdrževanje naše Krajine v gospodarskem pogledu. Koliko domov so rešili delavci pogina, koliko staršev in otrok ohranili pri življenju, kako točni smo bili vedno pri plačevanju davka, kako radodarni smo bili v vsakem oziru. Odkupili smo veliko agrarne zemlje, si postavili veliko novih domov,

Okostje predpolopnega orjaka odkrivajo

Komisija Narodnega muzeja nadaljuje izkopavanja v Nevljah

Kamnik, 16. marca.

»Za mamutsko skakalnico v Planici smo zdaj dobili v Kamniku še resničnega mamuta,« tak komentar si je privoščil naš športni svet, ko je bral v časopisih, da so pri Kamniku odkrili orjaško okostje neke predpolopne zverine. Res je, da bo ne samo za ponosni Kamnik, ampak tudi za ves kulturni svet izredna znanstvena senzacija, ako se bo končno javno izkazalo, da so kosti, ki so jih našli delavci pri regulaciji Nevljice, res kosti mamuta, kar bo mogoče nesporno ugotoviti, ko bo izkopano celotno okostje, zlasti lobanja. Zaenkrat pa je še dobro, da smo v tem oziru nekoliko rezervirani, kar nam zlasti priporočajo strokovnjaki, ki so si doslej ogledali najdbo. Toliko so si le-ti za zdaj edini in na jasnem, da gre, pa naj bodo izkopane kosti mamutove ali od kakšne druge orjaške živali, za izredno prazgodovinsko najdbo, ki bo imela dalekosežen pomen za raziskovanje prahistorične dobe naše zemlje.

Kaj pravi g. Herfort

Včeraj je naš poročevalec govoril z g. preparatorjem Herfortom Gosp. Herfort je povedal, da sicer ni še ugotovljeno, kakšne živali kosti so odkrili v novi strugi Nevljice, vsekakor pa je to zelo zanimiva najdba Gosp. Herfort je 15. t. m. videl samo nekaj doslej izkopanih kosti. Kost, katera je baje 12 kg teška, je na prošnjo g. župana Novaka shranil g. Sadnikar in je g. Herfort ni videl. Videl pa je del kolenske kosti, katera je kakih 75 cm dolga in v kolenu približno 30 cm debela. Vendar je večina te kosti še v ilovici ter še ni spravljena vsa na dan. Dalje je videl g. Herfort del odlomljenih reber velike živali. Ta odlomljeni del rebra je kakih 5—7 cm širok, dolg pa 60—70 cm. Za kopanje in za raziskovanje bo treba biti dobro opremljen, ker je v dnu blato in voda. Okoli najdišča, kjer so kosti, se vidi okrog in okrog črna plast v sicer sivi ilovici. Tista črna plast bi utegnila biti razpadlo mišičevje in koža ter dlaka živali, od katere so te kosti. Verjetno je, da je žival mamut. Za trdno se bo ta stvar ugotovila v teku raziskovanja.

Naš strah

Letos se zopet odpravljamo v velikem številu. Čez 10 tisoč naših sezonskih delavcev bo dobilo dela v Franciji, Nemčiji in v domači državi. Upamo, da nam bodo zopet nekaj zaslužili. Začelo se je vrvenje okoli Delavskega doma, premajhen se zdi ta dom za take mase ljudi. Na »Borzo dela« grem, v Soboti grem, vprašat grem, javit se grem — vsi gredo, prav vsi, ki jih srečaš po hriboviti Gorički, ravnini ob Muri in na prostrani Dolinski. Vsi se hočejo seliti, kakor da jih je spomlad strah doma in strah revne domače grude. Skoraj po pravici jih je strah, naša Krajina je revna je tesna, veliko nas je, doma ni zaslužka, industrije nimamo, čeprav bi sladkorno peso lahko pridelovali doma, mogoče še boljše, kakor smo jo nekdanj na Madžarskem. Treba je živeti. In Bog nam je dal vsaj to dobro lastnost, da smo delavni, da imamo pridne roke.

Kljub temu nas je pa strah. Samo pomislite! Kozmopoliti postajamo. Tujci smo že na domači grudi, v domači hiši. Govorimo hrvatsko, nemško in računamo francosko, mišlino velikokrat kakor naši gospodarji na tujem, hirano in umiramo na tuji zemlji. To je naša bol, v tem nas je strah. Pomoči nam je treba v tujini in doma. Zato se organiziramo, imamo že Zvezo poljedelskih delavcev, imamo Rafaelovo družbo, poslovlji smo se od duhovnika domačina, ki je odšel v Francijo; vse, prav vse bomo poskusili, da rešimo naše ljudi propada, če jih že ne moremo rešiti dela na tujem.

J. S.

Kje in kako so našli

Kakor večina zgodovinskih najdb, se je tudi kamniška zgodila povsem slučajno. Že delj časa regulirajo delavci potok Nevljice, ki ob večjih deževjih preplavlja okoliške njive in travnike, poleg tega pa tudi nevarno izpodjeda vzvišen prostor na katerem stoji neveljska cerkev in pokopališče. Zato kopljejo zdaj za Nevljico novo strugo, ki bo presekal ovinek doseadanje struge, tako da Nevljica ne bo več tekla pod cerkvijo in pokopališčem. V ponedeljek popoldne so delavci ob levi strani struge (kakih 100 metrov zahodno od neveljske cerkve) pripravljali teren za betoniranje ter pri tem našli pri kopanju v globino na nekakšne »štor«, ki so jim povzročali precej sitnosti. V tem je prišel tja kamniški župan g. Nande Novak, ki so mu delavci poročali o teh »štorih«. Ko si je g. Novak bližje ogledal »štor«, je takoj videl, da to ne more biti nikak »štor«, ampak ogromna kost. Takoj je ukazal ustaviti nadaljnje delo in ukrenil vse potrebno, o čemer je poročal že današnji »Slovenec«. Če bi tisto popoldne g. Novak ne prišel nazdarit regulacijskih del, bi orjaško okostje danes že dva dni počivalo pod betonom in kdo ve, če bi sploh še kdaj prišlo na dan. Tako dobrohotno se je poigral slučaj s kamniško zgodovinsko najdbo.

Komisija Narodnega muzeja na delu

G. Novak je o najdbi takoj obvestil Narodni muzej v Ljubljani in si je že včeraj ogledal najdbo dvor. preparator g. Herfort, danes popoldne pa se je že pričelo nadaljnje izkopavanje okostja pod strokovnim vodstvom komisije Narodnega muzeja, v kateri sta kustos dr. Kos in g. Herfort. Komisija je najprej ugotovila in izmerila posamezne plasti zemlje na kraju najdbe. 40 cm debeli humozni plast sledi 80 cm debela plast mrtvice, pod njo 40 cm debela plast mešanega proda, potem sledi 15 cm proda, ki je rdečkaste barve in močno prodešan z železno rudo, pod to plastjo je spet prod brez primesi železa, nakar sledi debela plast mastne sive gline, v kateri tiče fosilni ostanke.

Izkopavanje okostja bo trajalo precej časa, kajti postopati bo treba silno previdno. Najprej bodo kopali na površju toliko časa, da pridejo do tiste globine, v kateri so našli prve kosti. Potem šele se bo pričelo pravo odkopavanje okostja. Kost, ki so jih doslej izkopali, so silno krhke in se je največja, ki so jo prvo izkopali, prelomila na več mestih. V bodoče bo treba kosti že na licu mesta učvrstiti s sadro, da bodo sploh sposobne za prevoz v laboratorij Narodnega muzeja v Ljubljani. Zaenkrat je v jami, ki so jo v ponedeljek izkopali, videti še eno velikansko kost, ki pa z enim delom še tiči v zemlji, ter konce reber, ki štrle iz gline. Izkopanih je tudi že nekaj vreten iz zadnjega Izkopanih je že nekaj vreten iz zadnjega dela hrbtenice. Precej drobne kosti pa je videti med glino, ki so jo zmetali iz jame. Po odredbi g. Novaka so to glino spravili na poseben prostor, ker jo bo treba natančno preiskati, da se najdejo drobci kosti, ki so se pri kopanju prelomile. Komisijo Narodnega muzeja in njene delavce čaka tedaj zelo delikatna naloga; zlasti še, ker po mnenju dr. Kosa okostje zelo verjetno ne leži v svoji primarni legi, ampak je v teku tisočletij pod vplivom premikanja posameznih plasti in tudi zaradi delovanja vode spremenilo svojo lego in se razmaknilo. Zato se je komisija odločila, da bo kopala v širokem krogu in tako poskusila spraviti na dan popolno okostje zverine, da bo možna rekonstrukcija celotnega fosila.

Za vse to bo treba denarja, ki ga pa ljubljanski Narodni muzej nima. Krediti, ki jih ta naša kulturna ustanova prejema, so tako pišli, da zadostajo komaj za najnujnejše potrebe; na kaj izrednega, kakor je n. pr. kamniška najdba, pa podolovalec kreditov ne računa. Kar nerodno je zapisati, da muzej v svoji režiji niti za izkop fosila nima sredstev, kaj šele za poznejšo rekonstrukcijo. Priprani smo, da bo priskočila na pomoč banovina, sicer bo treba kopanje na lepem ustaviti.

Popoldne je prišel v Nevlje tudi predstojnik geološko-paleontološkega inštituta ljubljanske univerze docent dr. Ivan Rakovec, ki si je ogledal najdbo. Tudi po njegovem mnenju zdaj še ni mogoče reči, kakšno okostje se skriva pod strugo Nevljice. Točno bo mogoče ugotoviti naziv orjaka šele, ko in če se bodo našli zobje. Do zdaj poznamo namreč že tri predhodnike današnjega slona, ne samo mamuta.

Kamniška okolica je bogata najdišč

Stara ustna izročila pripovedujejo, da je bilo v pradavnih časih v današnji dolini Nevljice veliko jezera, ki ga omenja tudi Valvazor. Ta izročila potrjuje več zgodovinskih najdb in še danes neveljski zvon vsako popoldne ob 3. zapoje v zahvalo Bogu, da se je odtoklo jezero in je tako kmet pridobil lep kos rodovitne zemlje. Tudi sicer je v

Vsako jutro - vsak večer:

zobna pasta Chlorodont

okolici Kamnika več pomembnih zgodovinskih najdišč. Naj omenimo samo znano medvedjo jama pod Mokrico, ki nam je dala okostje medveda brlogarja, sodobnika orjaškega mamuta. — Pred štirimi leti je neki posestnik iz Nevlj našel pri oranju na svoji njivi bronasto želazo in koščke sulice iz hallstajske dobe. V Ševki (kake 3 km od Kamnika) so pred kratkim, ko se je odkrutil sloj zemlje, zagledali v plasti gline markantne odtise drevesa, ki so bili na las podobni odtisom palmnih vej. Istotam so svoj čas, ko so iskali premog, našli v globljih plasteh zemlje na razne vrste školjk. Delavci, ki kopljejo novo strugo Nevljice, pa so pri kopanju skoraj vsak dan našli na manjše kosti, katerim pa ni nihče posvečal pažnje.

Znani pa so tudi kamniški zgodovinski dokumenti iz mlajše dobe, ki so večinoma že preiskani in uvrščeni v dogajanja zgodovine. Ni pa še pojasnjeno n. pr., kaj je s štirimi velikimi grobnicami, ki so zgrajene kake 3—4 metre globoko pod površino neveljskega pokopališča. Vhod v te grobnice je iz kapelice na pokopališču, kjer se dvigne debela kamnita plošča, nakar se pride po stopnicah v 2 metra visok, obokan podzemski hodnik, ki vodi v vse štiri grobnice. Kolikor nam je znano, se za te podzemske grobnice še nihče ni temeljiteje pobral.

Še ena kamniška mamutska kost

Prvi strokovnjak, ki je ob senzacionalni najdbi v Nevljah prihitel na lice mesta, je znani kamniški starinoslovec in lastnik krasnega zasebnega muzeja insp g. Sadnikar. Gosp. Sadnikar ima v svojem muzeju izvrstno ohranjeno mamutsko kost, ki jo je leta 1910 našel v Kamniški Bistrici pod Mokrico v bližini znane medvedje jame. Kost je golačica desne prednje noge mamuta. Ni pa bilo mogoče pojasniti, kako je ta kost zašla pod Mokrico. Zelo verjetno je, da je bila prinesena iz medvedje jame in puščena na produ, ker v neposredni okolici najdišča ni bilo najti nobene druge kosti. Drugačne razlage se glede te najdbe ni mogoče oprijeti.

Lokalno rodoljubje Kamničanov bo moralo popustiti

Kamničani so znani po svoje gorečem lokalnem patriotizmu, ki je udaril na dan tudi ob najdbi okostja v Nevljah. Zato jim res ne smemo zameriti, ako v svoji vni za prestiž svojega starodavnega mesta pričakujejo, da bo izkopano okostje ostalo v Kamniku in povečalo privlačnost že itak privlačnega mesta. Neki ljubljanski dnevnik je danes to omenil že kot povsem razumljivo dejstvo. Toda to pot bo moralo kamniško rodoljubje popustiti, kajti ta znamenita najdba spada vsekako v naš centralni Narodni muzej, in to celo po zakonu. Za naše centralne kulturne ustanove je treba žrtvovati mnogo in Slovenci ne smemo priti na glas, da nam v teh ozirih lokalno rodoljubje prehaia v ozkosrčno sebičnost! To naj premislijo vrli Kamničani!

Drzna vlomilska tolpa na delu

V zadnjem času je bilo v našem mestu veliko število vlomov in tatvin, tako da so meščani v velikem strahu. Saj pa tudi skoraj ne mine dan, da se ne bi razširila vest, da je bilo vlomljeno v ta ali oni lokal. Ljudje so domnevali, da izvršujejo tatvine brezposelni delavci, ki hodijo iskati dela v tukajšnje tovarne, toda po vlovu, izvršenem v noči od torka na sredo sodeč, gre tukaj za poklicno vlomilsko tolpo, ki razmere Kranja dobro pozna.

Vlomilci so to noč prišli v vrta okrajnega načelstva v drvarnico trgovine Nabavljalne zadruge državnih uradnikov na Gasilskem trgu. Iz drvarnice so šli po lestvi v podstrešje in vlomili skozi strop v trgovino. V trgovini so se morali muditi precej časa, ker so razbrskali po vseh predalih in izbrali najboljše blago, tako špecerijsko in manufakturno in odnašali skozi zadnja vrata na prosto. Vlomili so tudi v dnevno blagajno in odnesli iz nje nekaj drobiža, v železno blagajno pa niso mogli vlomiti.

Tatvino je opazila zjutraj služkinja okrajnega načelstva in takoj sporočila poslovojni trgovini. Ta je odprl trgovino pri glavnem vhodu in videl vso notranjost trgovine v največjem razdejzanju in z razdrtim stropom. Nemudoma je poklical policijo iz Ljubljane, ki pa ni mogla najti prav nikakih sledov za vlomilci, prav tako tudi ne policijski pes, ker so tatovi posuli dvoirišče okrajnega načelstva s poprom in tako ni mogoče slediti stopinj. Na vrta okrajnega načelstva so tatovi pojedli veliko količino ukradenih pomaranč in čokolade, kar priča, da je delo izvršilo več ljudi.

Zanimivosti iz cerkniške doline

Premišljena je na lastno prošnjo učiteljica gđ. Lavrič Ljudmila k Sv. Trojici nad Cerknico.

Učeneec ljudake šole Kranje Franc iz Cerknice se je pred dnevi igral s tovariši. Po neprevidnosti pa je tako nerodno padel, da si je zlomil levo roko in je moral iskati zdravniške pomoči v bolnišnici. — Pustne maskare so imele tudi letos smolo. Na Rakeku so pokopavali pusta, pa se je konj spalil in iz Otav so bili trije ranjeni: dve maskari in konj. — Iz Otav pri Sv. Vidu je pa nekdo v nožem dobil več vbdoljav, da je moral iskati zdravniške pomoči. V Cerknici je bilo letos veliko boljše kot prejšnja leta. Čas bi že bil, da bi opustili te neumnosti.

Okoliške vasi Zelše, Podskrajnik, Dolenja vas in Dol. Jezero bodo v nekaj mesecih dobile elektriko, kar je že njih dolgoletna želja. Posojilo za napeljavno omrežja bo dala tukajšnja hranilnica in posojilnica.

Odkar hranilnica in posojilnica izplačuje zopet večje vsote od naloženih vlog, se je vrnilo zaupanje in ljudje že vlagajo zopet svoje prihranke. Ze prva dva meseca letošnjega leta je bilo novih vlog do 120.000 dinarjev. Prav je takol Domač denar v domačo hranilnico!

Preko 10.000 zdravniških priznanj!

Serravallo

železato KINA-VINO

ZA OKREPITEV SLABOTNIH, SLABOKRVNIH IN REKONVALESCENTOV,

izvrsten okus — Dobiva se v vseh lekarnah po naslednjih cenah: litrska steklenica Din 77^{.-}, pollitrska Din 48^{.-}, četrlitrska Din 32^{.-}. Reg. S. br. 3290 od 24 II 1933.

G. Jelačin in Bolgari

Ljubljana 16. marca.

V Ljubljani obstoja Jugoslovansko-bolgarska liga, ki ima sicer idealen program, namreč da se zbližajo med seboj Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari, toda dostop vanjo imajo samo takozvani »Jugoslovenci«, ali po domače pristaši JNS. To se je izkazalo že lani, ko je naša država v glavnem po zaslugi dr. Stojadinoviča in dr. Korošca sklenila z bolgarsko vlado dogovor o prijateljstvu. Tedaj je ta liga priredila neko manifestacijsko zborovanje, na katerem sta govorila predsednik g. Rasto Pustoslavšek in predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin. Niti z besedico nista omenila zaslug dr. Stojadinoviča za zbližanje z bratskim bolgarskim narodom, kaj šele zaslug dr. Korošca.

Prav taka igra se je ponovila sredi. Jugoslovansko-bolgarska liga je priredila nekakšno akademijo z govori in deklaracijami, seveda kje drugje kakor v Kazini. Vabiljen je bil le jns-arski del ljubljanskega občinstva in zato je bila dvorana napol prazna. Glavni govornik je bil g. Rasto Pustoslavšek, ki je skoraj dobro uro predaval o jugoslovanski in bolgarski zgodovini. Poznavalci zgodovine so se morali malo nasmehniti, ker se niti zgodovina Bolgarov, niti Srbov, še manj pa Hrvatov in Slovencev, ali če hočete tudi nekega naroda »Iliriv« iz 19. stoletja, ni razvijala v tako romantičnih varvah. Borbe Srbov in Bolgarov proti Turkom so bile osnovane na mnogo bolj realni podlagi, kakor pa je povedal g. Pustoslavšek s svojimi romantičnimi rožnatimi besedami. No, pa ta govor niti ni koristil nikomur, škodoval pa tudi ni mnogo, čeprav seveda ni izostalo neizogibno povečevanje raznih »narodnih mučnikov« med Slovenci, ki so k osvoboditvi Jugoslovanov prinesli toliko s svojim »predgovornim podtalnim delom«, kolikor more veriverica lešnikov streti s svojim košatim repom, namreč nič. Da g. Pustoslavšek ni omenjal majniške deklaracije, ne dr. J. E. Kreka, ne dr. Korošca in ne nešteti drugih, to se razume samo ob sebi.

Zanimiv pa je bil nastop predsednika Zbornice TOI g. Ivana Jelačina. Ta gospod se je včasih

vneto boril proti skupini okoli dr. Kramerja in so ga prav zato kot nevtralnega človeka l. 1924 tudi pristaši bivše SLS volili namesto pokojnega g. Kneza za predsednika Zbornice za TOI, za kar je bil izvoljen z enim glasom večine. Tudi pri poznejših dveh volitvah je bil g. Jelačin podpiran od naših ljudi. Ko pa je nastopil Zivkovičev režim in ko so snovali v Ljubljani novo stranko JRKD, sedanjo JNS, je bil Jelačin kot predsednik Zbornice povabljen k ustanovitvi ter je tedaj poslal srmežljivo izjavo, da sicer pristopa k stranki, da pa kot gospodarski človek ne more biti izvoljen v odbor JRKD. Pozneje je g. Jelačin očitno predsedal v JNS. Pri zadnjih volitvah je bil g. Jelačin zopet ponovno izvoljen z enim glasom večine za predsednika Zbornice za TOI, toda to zopet s pomočjo drugih političnih pristašev.

G. Jelačin je sredi izkoristil priliko ter je hotel zopet nastopiti z velikim govorom. Govoril je, da ga sedanji režim preganja, ni pa navedel, da je bil prav pod tem režimom zopet izvoljen v tako važno funkcijo, kakor jo ima, in da je v Belgradu vedno prijazno sprejet tudi s strani slovenskih ministrov JRZ. Govoril je o pikhaubah na Karavankah in podobne politične stvari, ki na manifestacijo za jugoslovansko-bolgarsko zbližanje res niso spadale. G. Jelačin sploh ni bil najavljen kot govornik, policijski komisar pa je zahteval, naj G. Jelačin takoj prekine z govorom, če ga namerava nadaljevati v politično-strankarskem smislu. G. Jelačin je nato prenehal z govorom. Med navzočimi je bil tudi g. divizijski general Tonič, ki je spoznal, da se je ta navidezna manifestacija spremenila v politično demonstracijo ter je med Jelačinovim govorom odšel. Navzočih je bilo tudi več Bolgarov, ki prebivajo v Ljubljani in na katere je govor g. Jelačina napravil mučen vtis. Tako se končalo vse podobne »manifestacije«, ki jih ne prirejajo pravi predstavniki naroda, ampak zagriženi maloštevilne strankarske klike!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Cenjene inserente

opozarjamo, da izide prihodnja nedeljska številka »Slovenca« zaradi praznika sv. Jožefa že v soboto zjutraj. Cenjena oglasna naročila, v kolikor še niso oddana, moremo torej za nedeljsko izdajo sprejemati samo do petka popoldne.

Koledar

Četrtek, 17. marca: Jedert, devica; Patrik, škof.
Petek, 18. marca: Ciril, Jeruzalemski, cerkveni učenik; Salvator, spoznavalec.

Novi grobovi

† Pri Sv. Jerneju pri Ločah je umrl, zadet od kapi, preužitkar Jakob Kolar, brat rajnega Antona Kolarja, bivšega župnika v Št. Ilju pri Velenju, ki je letotako umrl zadet od kapi. Ena hčerka sedaj umrlega Jakoba je usmiljenka v Skoplju, sin — naslednik na posestvu pa leži že več let zlomljen od revmatizma in protina. Rajnemu večni mir in pokoj, žalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!
† V Ljubljani je umrl gospod Josip Novak, upokojenec drž. žel. in posestnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.
† V Črmošnjicah je mirno v Gospodu zaspal g. Franc Klemen, posestnik. Pokopali ga bodo danes ob 9 popoldne.
Naj ima sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Promocija. Gospod Cvetko Dragolin iz Vučje vasi pri Ljutomeru je bil dne 15. t. m. na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije. Čestitamo!
— Iz banovinske službe. Banovinski tehnik Vrhovec Venceslav pri bankni upravi v Ljubljani je napredoval za banovinskega tehnika v VIII. položajni skupini. Arhivski uradnik Fakin Pankracij v državni protezni delavnici v Ljubljani je napredoval v IX. položajno skupino. — Premičena je bila zvančična Rosina Ljubomira od okrajnega načelstva v Lendavi k okrajnemu načelstvu v Novem mestu.
— Iz policijske službe. Za policijskega stražnika I. razreda in zvančičnika I. položajne skupine so napredovali: Samar Andrej, Gabrovec Jakob, Zore Vinko, Breznik Matevž in Cokelj Josip. Za policijskega stražnika II. razreda zvančičnika II. skupine je napredoval Kotnik Alojzij. Upokojen pa je bil policijski stražnik Budak Anton, vsi pri upravi policije v Ljubljani. Pri predstojništvu mestne policije v Mariboru je napredoval za stražnika I. razreda Bandelj Josip, za policijskega stražnika II. razreda pa Grbac Jakob.
— Izpit so opravili za čin poročnika bojnega broda II. razr. poročniki Iregate Vinko Groselj, Branimir Bogič, Dušan Stanič in Marko Ružijer; za čin strokovnega majorja strokovni stotnik I. razr. Peter Petričič in za strojnega majorja strojni stotnik I. razreda Ivan Jazbec.

KINO SLOGA Telefon 27-30
Veličastno filmsko delo iz življenja Laponcev na daljnem severu
L A I L A

— Sprejem v splošno državno bolnišnico v Ljubljani omejen. Zaradi nujno potrebnega čiščenja na kirurških oddelkih tukajšnjega zavoda se bodo prihodnjih 10 dni na omenjena oddelka sprejemali samo bolniki, pri katerih bi izostanek takojšnjega posega utegnil imeti usodne in nepopravljive posledice. Nadalje se bo iz tehničnih razlogov splošen sprejem bolnikov tudi na druge oddelke tukajšnjega zavoda omejil na najnujnejše primere. Prebivalstvo zlasti iz bolj oddaljenih krajev zato resno opozarjamo, da ne bo imelo nepotrebnih izdatkov, naj se obrača neposredno do uradnih in zasebnih zdravnikov, če gre za vedno zdraviljenje, pa naj se dajo bolniki sprejeti v manjše bolnišnice svojega okoliša.
— Krasne velikonočne razglednice v dveh spremembah je založila Prosvetna zveza. Razglednice so delo domačega umetnika, tiskane v Jugoslovanski tiskarni. Ne podpiramo tuje, uvožene blaga, ega jmo po domačih, res lepih razglednicah, ki jih je založila Prosvetna zveza. Miklošičeva cesta 7. Kdor naroči 100 komadov, dobi 25% popusta.
— Odbore Prosvetnih društev naprošamo, da gredo pri nabavi novih deklinskih krojev kolikor mogoče deklinskih krožkom na roko bodisi, da jim pomagajo iz društvene blaginje ali pa posredujejo za posojilo in s tem omogočijo nabavo kroja na obroke.
— Kdor mnogo sedi, trpi pogostokrat na neurejeni stolici. Dobro sredstvo za odvajanje je »Darmola« le dobrega okusa in deluje blago. Vzemite tudi Vi »Darmola«.
(Ogl. reg. S. Br. 7008—15243-1936.)

KINO UNION Telefon 22-21
Danes neprokljeno zadnjikrat ob 16, 19, 15 in 21.15
Kdo je kriv?
(Le coupable)

Vsebinsko globok film, ki zasluži množestven obisk.
— Občni zbor Slovenskega katoliškega akademskega starištvina bo dne 19. marca 1938 ob pol desetih popoldne v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva c. 5. Na dnevnem redu so poročila odborikov in preglednikov, volitve novega odbora in odsekov ter sklepanje o samostojnih predlogih. — Morebitne samostojne predloge je treba javiti odboru pisмено vsaj tri dni pred občnim zborom. Odbor SKAS.
— Stota obletnica rojstva kardinala Missia. V moje tozadevno »obvestilo in prošnjo« v »Slovenca« z dne 13. t. m. se je vrnila neljuba pomota. Spominski dan namreč ni 28. ampak 30. junija 1938. — Na to svojo prošnjo sem prejel že nekaj izredno dragocenih podatkov, za kar se gospodom iskreno zahvaljujem; prosim pa tudi druge gospode, ki so v arčnem položaju, da mi morejo ustreči, naj ne prezro moje prošnje. — Josip Šiška, stolni kanonik.
— Bratomor v Horjulu. Večraj so orožniki z Vrhnice privedli v Ljubljano 18letnega posestničkovega sina Alojzija Velkavrh iz vasi Korene pri Horjulu. Ta mladinec je do smrti zabodel svojega mlajšega brata. V spopadu pa je bil sam nevarno ranjen na roki. Orožniki so Alojzija Velkavrha oddali v bolnišnico.
— Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil, M. Humek, II. predelana in pomnožena izdaja s 102 slikami med besedilom in 2 barvnimi podobama, 284 strani. Cena nevezani knjigi je 42, v platno

vezani pa 54 din; založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1930. Danes, ko ima že skoraj vsaka hiša mal vrtiček za najpotrebnejšo zelenjavo in cvetlice, je prav, da opozorimo na knjigo vse posestnice domačih vrtov. V knjigi najde vsak vsa potrebna navodila, kako naj svoj vrt uredi, obdeluje, okraši, kakšna naj bo zemlja, gnoj ter orodje, katera dela se opravljajo spomladi, poleti in jeseni. Dalje opisuje vse vrste zelenjavi, ki jih gojimo, kakor: kapusnice, listnato zelenjavo, korenasto zelenjavo, stročnice, čebulnice, dišečo zelenjavo, paradiznike itd. Posebno poglavje pa tvorijo vrtni in sobne cvetlice. Priporočamo!

— Kongres likovnih umetnikov v Ljubljani. Vsem likovnim umetnikom javljamo, da je bilo končno ugodno rešena naša prošnja za polovično vozino po železnih. Posebnih legitimacij ne bomo razpošiljali. Udeleženci naj kupijo na domači postaji običajno vozno karto in formular za polovično vozino. Ta formular, ki ga bomo v Ljubljani vidirali, bo z leto vozno karto služil za povratek. Prosimo, da nam vsi udeleženci, predvsem delegati, javijo takoj svoja imena.
— Sprejem gojencev. V I. pehotno podčastniško šolo »Kralja Aleksandra I.« v Belgradu in v IV. pehotno podčastniško šolo »Kraljice Marije« v Zagrebu bo sprejetih 1. oziroma 2. maja t. l. več gojencev Kandidati ne smejo biti mlajši od 18 in ne starejši od 21 let. Sprejemni pogoji so razvidni iz Službenega vojnega lista, stran 285—255, ki je interesantno na vlogel pri pristojnih vojnih okrožjih in na vseh orožniških postajah.

HRIPO
in drug prehlad lahko preprečite z AFLUKIN pilulami od Amsterdamsche Chininefabriek. Zastopstvo: Kaštel d. d., Zagreb. Oglas reg. pod S. br. 48/9/36.

— Občni zbor Gradbene zadruge »Martuljek« v Ljubljani bo v sredo, dne 23. marca 1938 ob 14, v semenišču v Ljubljani. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Proteus. Naročniki že reklamirajo 1. številko novega letnika. Uprava sporoča, da gre novi letnik šele te dni v tisk. Zamuda je nastala zato, ker je Prirodoslovno društvo skušalo izgniti naklado listu; morali smo počakati na izjave vseh »nih naslovov, ki so prejeli »Proteus« na ogled. Proteus je oni široki temelji, ki nosi tudi znanstveno delo društva. Zato prosimo vse prijatelje, da se prijavijo kot naročniki (50 din letno) in kot člani Prirodoslovnega društva (20 din letno).

— Požar. Od Sv. Lovrenca na Dravskem polju nam poročajo: V noči od ponedeljka na torek je začela goreti s slamo krita streha gospodarskega poslopja Nikolaja Križanca. Ogenj je v nekaj trenutkih preskočil tudi na stanovanjsko leseno in s slamo krito hišo, last gostilničarja in posestnika g. Jakoba Zdolška, v kateri je stanovala zasebnica Marija Topolovec. Domačim in sosedom se je posrečilo iz gorčnega poslopja rešiti živino in nekaj črvoja. Zgorel je en voz, prašič in več kokoši. Gasilci so preprečili, da se ogenj ni razširil še na druga bližnja poslopja.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Ljudsko zlo, ki zadaje zdravnikom skrbi. Paradozno je nevarna bolezen zobnega mesa, ki ima vedno za posledico izpadanje zob. Danes je znano, da se tudi zobni kamen priteva k povzročiteljem te bolezni, pa je zato tudi tako važno, boriti se zoper njega. Za nego zob uporabljajte vedno Sargov Kalodont, edino zobno kremo v naši državi, ki vsebuje sulfurocin-oleat ter z rednim čiščenjem zanesljivo odstrani zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorbo.
— Za voznike motornih vozil. Avtomobilski klub Kr. Jugoslavije — sekcija Ljubljana opozarja svoje člane in ostale avtomobiliste in motocikliste, da je most čes Savo pri Črnučah v popravilu, zaradi česar je vozišče zoženo. Tehnični oddelek je označil oviro s predpisanimi znaki. Zaradi varnosti morajo voziti motorna vozila zelo počasi.

— Slabotne, slabokrvne in počitka potrebne štitelje opozarjamo na znano »Serravallo« kina-vino z železom, o katerem se je nad 10.000 zdravnikov pohvalno izrazilo. Dobiva se v vseh lekarnah. Reg. S. 3290, 24. II. 1933.

Ljubljana

V četrtek, dne 17. marca 1938

Gledališče

Drama. Četrtek, 17. febr.: Zadrega nad zadrego. Red B. — Petek, 17. febr.: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Sobota 19. febr.: Gospoda Glembojevi. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja 20. febr.: Zadrega nad zadrego. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Opera. Četrtek 17. febr.: Evgenij Onegin. Red Četrtek. — Petek 18. febr.: 15. Gorenjski slavček. Dijska predstava po globoko znanih cenah od 16 do 2 din. — Sobota 19. febr.: Grofica Marica. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja 20. febr.: Pod to goro zeleno. Znižane cene od 24 din navzdol.

Prireditvi, in zabave

»Naša kri« na frančiškanskem odru. V nedeljo 20. t. m. ob 8 zvečer uprizorijo člani in članice prosvetnega društva Ljubljana-mesto Finžgarjevo narodno igr »Naša kri« Vstopnice se prodajajo na praznik sv. Jožefa od 10—12 in v nedeljo, 20.

Uspeh nad uspehi
Jeannette MacDonald
Ob 16, 19. in 21.15 uri

TARANTELA KINO MATICA

t. m. od 10—12 ter od 19 dalje do začetka predstave pri dnevni blagajni v pisarni Pax et bonum.
Pianist Raoul Koczalski je bil med drugim tudi učencem slavnega klavirskega pedagoga Karla Mikulija, ki je bil učence skladatelja Friderika Chopina. Ta mož je odprl Koczalskemu čarobni svet neizmernega bogastva mojstra Chopina. Raoul Koczalski koncertira v Ljubljani v sredo, dne 23. t. m. v veliki Filharmonični dvorani in drugi del njegovega sporeda obsega izključno le dela Chopinova. Ta večer bo praznik klavirske glasbe. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice.

Velika koncertna dela znamenite umetniške vrednosti se bodo izvajala na simfoničnem koncertu, ki ga priredi violinski virtuos Zlatko Baloković s sodelovanjem ljubljanske Filharmonije v ponedeljek 21. t. m. v veliki uniojski dvorani. Kot dirigenta nastopita Luis Siegel iz New Yorka in ravnatelj Polič. Violinski solo v obeh koncertih izvaja sijajni violinist — Zagrebčan Zlatko Baloković. Vstopnice v knjigarni Gl. Matice.

Predavanja

Bežigrad. V četrtek zvečer ob osmih bo v društveni dvorani predavanje prof. dr. Gorjanca o Koroki.
V društvu za pravno filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo predaval v petek, dne 16. t. m. točno ob 18.15 v seminariki dvorani juridične fakultete g. prof. dr. Boris Furlan o temi: »Problem pravne kavzalnosti«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

Sestanki

Fantovski odsek sv. Jakob ima drevi ob 8 svoji redni sestanki.
Moški odsek Prosvetnega društva Trnovo ima drevi ob 8 obvezen sestanek s predavanjem urednika »Slovenca« g. Terseglava o mednarodnih problemih.

Naše dijaštvo

Pevci in pevke! Redna pevska vaja za akademsko mašo pri oo. frančiškanih bo v četrtek, dne 17. t. m., od 6 do 7, in v soboto, 19. t. m., od 10 do 11 Udeležite se je v polnem številu in bodite točni!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Armature Lutz za plin, vodo in paro tovarna Ljubljana-Šiška tel. 32-52.

I XXII. prosvetni večer bo v petek, 18. marca ob 20.15 v beli dvorani »Unions«. Na sporedu je predavanje univ. prof. gosp. dr. J. Fabijana o svetovnem kongresu v Poznanju. Gospod predavatelj se je lansko leto sam udeležil te izredne slovesnosti na Poljskem. Podal nam bo pregled mesta Krakov, obisk v Veliki in pri slovenskih belih menihih v Mogili. Obiskali bomo tudi največje slovansko božjo pot Cenetohovo, se pomudili za nekaj časa v Varšavi in prisostvovali veličastnemu kongresu Kristusa Kralja v Poznanju. Opozarjamo, da se predavanje prične 15 minut kasneje kot običajno, to pa zato, da tudi oni, ki se udeležujejo postnih govorov v stolnici, lahko pridejo k predavanju. Predavanje se tudi ne bo ponovilo v ljubljanskih prosvetah, zato opozarjamo cenjeno občinstvo že sedaj na zanimivo in aktualno predavanje s skioptičnimi slikami. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

I Karmel na Selu. V soboto 19. marca, na praznik sv. Jožefa bo v Karmelski cerkvi na Selu pri Ljubljani: ob 6.30 prva vs. maša; ob 8 slovesna sv. maša; ob 16 pridiga in pete litanije z blagoslovom.

I Mohorjani, ki žele naročiti Mohorjeve knjige za leto 1938, so vljudno vabljani, da se zglase v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, ter plačajo naročilo za tekoče leto.

I Prodajo kolkov so nekateri hoteli doseči v posloplju okrožnega in okrajnega sodišča v Ljubljani. S tem pa bi bili močno oškodovani trafikantje. Zveza trafikantov se je pritožila na ministrstvo in je ministrstvo tej pritožbi ugodilo.

I Delo bratov Šubicev. Janeza in Jurija, je zaledevala družba ljubiteljev naše likovne umetnosti, med katero smo opazili tudi divjijskega generala g. Toniča, v torek zvečer v ljubljanskem klubu, ko nam je ravnatelj Narodne galerije g. Zorman tolmачil slike teh naših dveh največjih slovenskih mojstrov 19. stoletja ob skioptičnih reprodukcijah, ki jih je po najnovšem barvnem postopanju (Agfa-Color) pripravil in predvalj ravnatelj dr. Milan Dular. Reprodukucije so bile za vse prava novost in so izzvale upravičeno občudovanje telnjke, ki ji je uspelo, da nam podaja izvirno umetnino v tem, kar je na njej najbolj živega in kar bistvo od umetnosti zajetega predmeta najbolj točno posnema in pred- oči. Videli smo tudi v veliki povečavi drobne skice obeh mojstrov, ki na taki reprodukciji pokažejo vse podrobnosti s čudovito točnostjo in plastiko, tako da slika ali lik v takem povečanem posnetku uživamo še bolj nego na originalu. To predvajanje je uspelo tem bolj, ker ga je spremljalo strokovnjak- sko tolmačenje g. Zorman, ki je delo obeh bratov oživil v vsej njegovi pomembnosti v dobi preloma med starino in moderno. Predsednik kluba dr. Windbacher je mogel večer upravičeno zaključiti z velikim zadovoljstvom, da se je ta večer dostojno vrst- atil med vse ostale in nam prinesel tudi nekaj res neprizakovanega.

I Komposit Blaz Arnič. V začetku aprila bo Ljubljana zopet doživela pomemben umetniški glasbeni dogodek. V spominu je še veliki koncert, na katerem so bile izvajane pod taktirko prvega dirigenta belgajske opere g. Brezovška izvirne in prve slovenske simfonije skladatelja g. Blaža Arnič. Na novem koncertu pa bo izvajana komorna glasba Blaža Arnič, poleg tega pa so na sporedu še Brahms, Cesar Franc in drugi skladatelji. Na ta redki umetniški dogodek opozarjamo vse ljubitelje plemenite glasbe.

I Zdrženje mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani obvešča cenj. občinstvo, da bodo mesnice in mesarje stojnice dne 19. t. m. na dan sv. Jožefa zaprte in v nedeljo 20. t. m. pa do 9 odprte.

I Neprestane tatvine zlatnine. K našim dose- danjim poročilom o tatvinah zlatnine v Ljubljani moramo dodati še, da se je član tolpe, ki ee je specializiral na podobne tatvine, zglasil tudi v lokalni urarji in zlatarja g. Stefana Feranta v Florjanski ulici ter tam izmaknil 1000 din vredno zlato možko uro. Možakar je bil star 25 do 30 let, velike postave, temnih oči črnih las in oblečen v črno suknjo, pokrit pa s soferne čepico. Govoril je daknatinško hrvaščino. Na videz je uro kupoval, ko pa je odšel, so v trgovini šele opazili, da je uro izmaknil.

Maribor

m Telovadna akademija fantovskih odsekov in dekliskega krožka bo na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca ob osmih zvečer v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Na sporedu bodo simbolčne vaje, gimnastični nastopi in orodna telovadba. Sodelujejo člani, članice, gojenke in mladi. Vstopnica: sedeži po 10, 8 in 5 din, stojišča 3 din. Oskrbite si vstopnice v predprodaji v Prosvetni knjižnici na Aleksandrovi cesti 6. Mladina vas vabi, odzovite se njenemu vabilu!

m Glasbena Matica pripravlja za prve dni prihodnjega meseca svoj edini veliki koncert v letošni sezoni, pri katerem bosta sodelovala zbor in orkester. Pozneje sodeluje z »Mariborom« pri velikem koncertu. Cez ponjad in poletje bo zbor prirejal nastope v vseh večjih krajih ob meji. Glasbena matica želi, da bi se prizadeti kraji sami obrnili do vodstva Glasbene matice v svrhu dogovora.

m Mariborska občinska seja bo v četrtek, dne 24. t. m., ob 6 popoldne v mestni posvetovalnici.
m Francoski humoristični večer z recitacijo, petjem in plesom bo jutri v petek ob 20 v dvorani Ljudske univerze. Nastopi gledališka igralca ga. M. Helreloy iz Pariza.

m Obilna žetev smrti. V bolnišnici je umrla v starosti 67 let delavka Ivana Stoporko. — V bolnišnici je pokosila smrt tudi 36letno soprogo mizarja Uršulo Ferk. — Na Betnavski 48 je umrl v starosti 71 let krojač Anton Kocpek. — V Vrtni št. 8 je umrla v starosti 63 let soproga bivšega gostilničarja Marija Senekovič. — V visoki starosti 82 let je pokosila smrt orožniškega stražmojstra v pokoj Franca Peterlina. Pokojnik je bil še pred vojno v službi mestne občine kot diurnist ter je služboval 28 let pri magistratu. — Svetila pokojnim večna luč.

m Veliko zanimanje je vzbudila razstava krasnih dobitkov velike tombole rdečega križa, ki bo dne 3. aprila na Trgu Svobode. Razstavljeni so dobitki v izločbi tvrdke Weka na Aleksandrovi cesti.

m Prvi politični begunci iz Avstrije prihajajo. Dosedaj so poskušali bežati iz Avstrije samo Zid- je, pa še ti samo z vlakom legalnim potom s potnimi listi. Večraj pa je prispel v Maribor prvi politični begunec, ki je prekoračil mejo na skrivaj pri Breznem. Je to 43 letni ključavničar Jožef Rumel iz Judendorfa, ki je bil v avstrijski milici domovinske fronte četovodja. Pripoveduje, da so ga na domu iskali oddelki SS, da ga retirirajo, pa se jim je pravočasno umaknil ter je bežal po skrivnih poteh proti jugoslovanski meji.

m Odklikovana avtobusa. Oba mariborska mestna avtobusa, ki vozita na progji Maribor—Celje, sta dobila od tovarne MAN posebne bronzaste plakete, ki so že pritrjene na hladilnikih. Te plakete so neke vrste odklikovanje, ker sta avtobusa prevozila vsak po 100.000 km brez kvare na motorju.

Traine kodre

marel ondulacija ter krasno frizira Jožice in Jožke frizerski salon KNEZ, Sodna ulica št. 9 (palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev)

m Slovensko obrtno društvo v Mariboru namera- rava podeliti razstavljalcom za letošnje obrtno razstavo lične diplome. Društvo je razpisalo izde- lavo osnutkov za te diplome ter bo tri, ki jih bo komisija ocenila kot najboljše, nagradilo s 500, 300 in 150 din. Podrobnejše informacije dobe inter- esenti v društveni pisarni v Mariboru, Vetrinjska ulica 11.

m Orožje ni igrača. Na Tezmem se je igral 17letni posestniški sin Stefan Krameršič z revolver- jem, ki se mu je nenadoma sprožil ter mu je prestrelil levo roko. Fant se je zatekel v bolniš- nico.

Gledališče

Četrtek, 17. marca ob 20: »Firma«. Red D.
Petek, 18. marca: Zaprti.
Sobota, 19. marca, ob 15: »Veronika Deso- niška«. Znižane cene. — Ob 20: »Trubadur«.

Celje

e Predstava ljubljanske drame v Celju. Ljub- ljanska drama je uprizorila v torek ob 4 popold- dne v mestnem gledališču mladinsko predstavo, čarobno pravljico v 8 slikah »Sneguščica«. Nabito polno gledališče je pričalo, kako celjska mladina spoštuje in ceni slovensko gledališče. Ob 8 zvečer je bila predstava duhovite družabne komedije italijanskega dramatika Alda Benedettija »Rdeče ro- žec«. Igra je bila polna smeha in je tekmo vse predstave navzoče z značilnimi zapletki in raz- pletki zabavala, obenem pa podala mnogo resnih momentov iz zakonskega življenja. Ga. Mira Dan- nilova in gđ. Slavčeva ter gg. Sancin in Jan so svoje vloge odlično odigrali.

Kino METROPOL Celje
Danes ob 16.15 in 20.30 premiera razkošnega filma
KRALJICA LEDU
Sonja Henie

e Verski govori za fante bodo drevi in jutri ob 8 zvečer v Marijini cerkvi. Pridite!

e Elektrone ure v Celju. Mestna občina je dala montirati na pročelju mestnega poglavarstva elektrone ure in jo uredila točno po srednje- evropskem času. V kratkem bodo nameštene elek- trične ure tudi na pošti in kolodvoru, po konča- nih delih pa tudi na fasadi Delavskega azila pri mestni elektrarni.

e Pododbor Zdrženja rezervnih častnikov v Celju ima 29. marca ob 8 zvečer redni letni občni zbor v mali dvorani Narodnega doma.

e Cesto na grad so začeli pri Marušku urejati in bomo tako v doglednem času imeli na našo najbolj zanimivo izletniško točko pri starem gradu prirejeno tudi za avtomobilsko vožnjo.

KINO UNION

Danes ob 18.30 in 20.30 premiera filma
VELEMESTO (Nemški dialog)

e Občni zbor podružnice ZZZ v torek zvečer je bil nad pričakovanje dobro obiskan. Dokazal je, da je med našim delavstvom naša največ simpa- tij ZZZ. Izvajanja g. dr. Hanželiča in g. R. Smer- suja, ki sta pokazala, kako in kakaj je prišlo do ustanovitve ZZZ, so bila sprejeta s polnim odo- bravanjem. Delavstvo je izrazilo željo, da želi imeti podobne sestanke vsaj vsaka 2 tedna. Pri- hodnji bo v torek 29. marca.

e V nedeljo ob pol 2 popoldne bo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Muro iz Murske Sobotne in SK Atletiki.

Šiling se je okreplil

Ljubljana 16. marca 1938.

V zasebnem kliringu se je danes avstrijski šiling na naših borzah znatno okreplil, kot poročamo podrobno med borznimi poročili. V Zagrebu je bil danes zanj samo tečaj 8.45 denar brez blaga.

Tudi v Curihu javljajo višji tečaj šilinga za valuto. Deviza Dunaj v Curihu od sobote dalje več ne notira, pač pa se še vedno beležijo tečaji za valuto (bankovce). Tečaj je bil v ponedeljek 14. marca še 62, v torek pa je padel na 50. Danes pa so že dopolne javili višji tečaj: 52, ob zaključku borze pa se je šiling povzpela na 57.

Sicer na svetovnih borzah ni opaziti posebnega vznemirjenja. Dunajska efektna borza je še nadalje zaprta, dočim beleži devizna borza uradne tečaje kot prej.

Kliring Nemčija-Avstrija 1 marka je 2 šilinga

Na osnovi z dne 15. marca sklenjenega sporazuma je Avstrijska nacionalna banka v stanu takoj izplačati vse terjatve avstrijskih blagovnih upnikov iz nemško-avstrijskega klirina, kar je bilo doslej mogoče le po daljšem čakanju. Dosedanji klirinški tečaj 49.50 mark za 100 šilingov se na podlagi tega sporazuma zviša na 50 mark za 100 šilingov, tako da je omogočeno lažje pre-računavanje.

Ta tečaj: 1 marka: 2 šilinga in 1 šiling: pol marke bo na podlagi sporazuma med Avstrijsko nacionalno banko in Reichsbanko veljal tudi sicer in sicer tako, da bosta obe banki in njih podružnice menjavale marke v tem razmerju do šilinga in šilinge v tem razmerju do marke.

K tej vesti je dodati, da je dne 15. marca 1938 prišel v Berlin predsednik Reichsbanke dr. Schaecht, ki je tozadevno sklenil vse pogodbe.

Avstrija prepovedala izvoz lesa v inozemstvo

Uradno poročajo z Dunaja, da je bil za predsednika avstrijskega lesnega gospodarskega sveta imenovan Franc Hasslacher. — Dalje poročajo z ...

Dunaja uradno, da objavlja avstrijski lesni gospodarski svet, da so prodaje lesa v inozemstvo do nadaljnjega prepovedane. Prekršitve tega predpisa bodo primerno kaznovane.

Gospodarstvo Nemčije in Avstrije

V naslednjem navajamo še nekatere podatke o gospodarstvu obeh držav po podatkih za 1. 1938. Za primerjavo navajamo tudi podatke za našo državo, v kolikor so nam bili razpoložljivi.

	Nemčija	Avstrija	Jugoslavija
površina tis. km ²	471	84	248
prebivalstva milij.	67.6	6.7	15.2
polje milij. ha	28.75	4.84	14.25
gozdovi milij. ha	12.65	3.14	7.7
goveda milij.	20.1	2.25	4.0
prašiči milij.	25.9	2.8	2.9
Industrijska produkcija:			
črni premog milij. ton	158.3	0.24	0.47
rjavi premog, lignit	161.4	2.9	3.7
železna ruda	7.6	1.0	0.54
črna ruda	0.2	0.1	0.7
magnezit	—	0.3	0.04
cement	11.7	0.97	0.64
železo	15.3	0.25	0.04
jeklo	18.76	0.4	0.15
avtomobili tis. kom.	298	6	—
celuloza milij. ton	1.96	0.25	?
papir	3.15	0.2	0.08
sladkor	1.8	0.15	0.1
pivo milij. hl	29.9	2.3	0.2
elektr. tok milij. ur	26.700	2.600	700
Promet:			
železnice km	54.491	5.801	10.482
avtomobili milij.	1.47	0.05	0.01
telefoni milij.	8.3	0.3	0.04
radijski aparati	8.2	0.6	0.1
Trgovina milij. mark:			
uvoz	4.141	486	225
izvoz	4.650	874	248
trgovina z Nemčijo	—	171	119

začasni računi 0.9, prenosni računi 0.05, 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov v obdobju 133.3, država za emitiranje 3% obveznice 460.0, presežek dohodkov fonda za prenos v leto 1938 2.5 milij. din. Bilančna vsota znaša 1.175.5 milij. din.

Iz tega računa je razvidno stanje likvidacije kmečkih dolgov na koncu leta 1937.

Račun izgube in dobička kaže naslednjo sliko:

Dohodki: Plačila kmetov, dolžnikov po uredbi 143.5, dohodek od obresti na tekočem računu, zamudne obresti, obresti vrednostnih papirjev in menične obresti 3.4, provizija 0.1, izredni dohodki 0.01, skupno 147.0 milij. din.

Izdatki: Prva anuiteta, dana na razpolago denarnim zavodom 129.1, stroški 15.4, presežek za prenos v leto 1938 2.5, skupno 147.0 milij. din.

Tudi ta račun kaže stanje do konca leta 1937. Iz njega je razvidno, da so znašali stroški dosedanjega poslovanja v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov 15.4 milij. din., dočim so znašali stroški (osebni in stvarni) pri sami Privilegirani agrarni banki 8 milijonov din. Če se omenjena stroške oddelka za finančno likvidacijo agrarne reforme na veljaveštevih, ki znašajo za vsa dobo od 1. novembra 1933 do 31. decembra 1937 3.4 milij. din., dobimo celotno sliko,

bilo zopet predmet občudovanja in prejelo obilo pohvale. Prejani dan je komisija zelo dobro ocenila vse razstavljeno vino. Za gotove vrste so kupci tekovali med seboj, kateri jih bo dobil. Cene so bile od 5—8 din.

Tečaj za električno varenje v Ljubljani. Pravkar je končan 12 dnevni tečaj za električno varenje v Ljubljani, ki ga je priredil Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani. Bil je prvi tečaj te vrste v naši banovini. Kovanjski mojstri in pomočniki so pokazali zanj izredno veliko zanimanje. Od številnih prijaviteljev je bilo sprejetih samo 16, ki so pod vodstvom g. ing. Premelca v delavnici Tehniške srednje šole razen teoretičnega pouka vežbali tudi praktično v varenju tankih pločevin, litega železa, bakra itd., z varenjem in nanašanjem v pokončni legi in nad glavo, z enosmernim in izmeničnim tokom ter v neproduktivnem varenju. Ta vrsta varenja je postala jako važna ter se v veliki meri uporablja tako pri izvrševanju novih del, kakor tudi pri popravilih ne samo v industrijski izdelavi, temveč tudi v obrtniških delavnicah. Zavod za pospeševanje obrta bo v bližnji bodočnosti priredil še več takih tečajev, s čemer bo mnogo koristil napredku kovinarske stroke, ki se v tehniki svojega dela mora, ako hoče v rokodelskem obsegu uspevati, prilagoditi novim, naprednim metodam obdelovanja kovin.

Izpitni za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre bodo v začetku aprila t. l. Prijave za te izpite je vložiti na Zbornico za trgovino in industrijo v Ljubljani po pristojnem obrtnem združenju najkasneje do 16. marca t. l. Do istega termina je vložiti tudi prijave k izpitu o obči izobrazbi in znanju. Podrobna navodila glede prijav k tem izpitom dajo pristojna obrtna združenja.

Bilance

Bilance belgrajskih bank. Belgrajska trgovska banka: čisti dobiček 1.87 (1.81) milij., dividenda 9 (8)%. — Splošna trgovska banka čisti dobiček 0.95 (0.76) milij. din., dividenda 7 (6)%. — Vračarska hranilnica, čisti dobiček 0.76 (0.55) milij. din., dividenda 6 (6)%. — Izvozna banka, čisti dobiček 1.7 (1.4) milij. din., dividenda 4 (3.33)%. — Bosanska industrijska in trgovska banka, izguba 0.016 (0.03) milij., bilančna vsota 21.37 (22.1) milij. din.

Belgrajska zadruga, d. d. izkazuje za 1937 povečanje čistega dobička od 5.6 na 6.6 milij. din. Dividenda ostane neizpremenjena: 10%.

Čakovsko-medmurska hranilnica. Glavnica 1.5, bilančna 29.05 (27.9), čisti dobiček 0.44 (0.36) milij. din.

Radio Belgrad. Dohodki od naročnine so se lani povečali od 9.85 na 11.6 milij., stroški za program od 3.84 na 4.6. investicije od 9.3 na 12.7 milijonov din. Čisti dobiček brez prenosa znaša 1.26 (1.36) milij.

S. H. Gutmann, Belišče. Bilanca za 1937 izkazuje zmanjšanje upnikov od 50.0 na 40.0 milij., med aktivni pa se znižali gozdovi od 28.5 na 21.8 milij. Čisti dobiček znaša pri glavnici 40 milij. 1.36 milij. (1936 1.2) milij., s prenosom vred 2.0 (1.77) milij.

Avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov.

Minister za kmetijstvo je izdal naslednje avtentično tolmačenje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov:

Čl. 2. uredbe: Ob določanju kmetovega svojstva dolžnika v smislu čl. 2 uredbe se ne vzamejo v poštev nobeni drugi njihovi dohodki razen obdavčenih. Kot obdavčeni dohodki iz odst. 1 čl. 2 se smatrajo obdavčeni dohodki tudi oni, katere ima nekdo v inozemstvu.

Odst. 1 čl. 3. uredbe: V primeru, ko v eni kmečki obveznosti obstoja več solidarno obvezanih glavnih dolžnikov, od katerih so nekateri kmetje v smislu uredbe, drugi zopet ne, uživajo olajšave po uredbi samo oni od teh dolžnikov, ki so kmetje po uredbi. — Terjatev ustanov iz 1. odst. čl. 7, po katerih je glavni dolžnik kmet, poroki pa kmetje v smislu uredbe, Privilegirana agr. banka ni dolžna sprejeti prej, dokler ustanova ne dokaže, da se dolična terjatev ne more izterjati od glavnega dolžnika-nekmeta.

Odst. 2. čl. 3. uredbe: V spornih vprašanih iz odst. 2. in 8. čl. 3. uredbe odloča sodišče po izvenspornem postopku po predpisu čl. 54 uredbe.

Čl. 5. uredbe: Dolžniki iz čl. 5. uredbe morajo izpolnjevati vse pogoje za kmeta iz čl. 2. uredbe, razen če jim posestvo orne zemlje ne prekoraci 50, odnosno za družinsko zadrugo 100 ha. Tem dolžnikom se izda potrdilo, da je kmet, po obrazcu iz čl. 9 pravilnika za izvršitev uredbe s pripombo, da jim posestvo orne zemlje prekaša 50, odnosno 100 ha.

Čl. 24 uredbe: Ko se po odst. 1. čl. 24. uredbe zaradi ugotovitve odstotka znižanja ceni odnos dolga in imovinskega stanja vsakega posameznega dolžnika, bodo upoštevani vsi dolgovi tega dolžnika, ki so obstojali dne 25. septembra 1936 brez ozira na to, če spadajo v uredbo ali ne. — V skupni nezmanjšani dolg iz odst. 2. čl. 24. uredbe pridejo samo dolgovi kmeta, katere obsegajo predpisi uredbe. Pod skupnim dolgom iz tega odstavka se razume stanje doličnega dolga dne 6. septembra 1936.

Uradniški pokojninski sklad pri Drž. hipotekarni banki. Iz izkaza uradnega pokojninskega sklada pri Drž. hipotekarni banki je razvidno, da je imel sklad lani dohodkov 153.03 milij. din., od tega od vplačil uradništva 121.3 milij., od prvomešnih prejemkov 8.7, od prvomešne razlike 5.76, kazni 1.8 in obresti 15.5 milij. din., izdatki pa so znašali 33.93 milij., tako da je za povečanje glavnice ostalo 119.1 milij. din. Glavnica je s tem narasla na 461.66 milij. din. Ta glavnica je ležala pri Drž. hip. banki; 464.1 milij., pri Poštni hranilnici pa je bilo naloženih 8.7 milij. din.

Trst in trgovina s Slovenijo. Pred dnevi se je mudil v Sloveniji urednik tržaškega Piccola g. Alno Casotto, ki je v Piccolo dne 15. t. m. napisal članek pod naslovom: Trst in promet Slovenije. G. Casotto obravnava v prvi vrsti vprašanje naše lesne trgovine, katere razvoj analizira ugotavlja, da je za Slovenijo še vedno najboljši merodaj italijanski trg. Tu ima važno vlogo Trst, ki je prav za prav okno v svet.

Tečajni dr. železnice. Od 15. marca dalje so v veljavi na naših železnicah naslednji tečaji tujih valut: holandski goldinar 24.20, nemška marka 17.50, švicarski frank 10.10, zlati frank 14.50, madžarski pengő 12.90, avstrijski šiling 8.40, italijanska lira 2.30, francoski frank 1.45, češka kruna 1.54, belgijski frank 1.50, bolgarski lev 0.52, romunski lej 0.34, grška dragma 0.41 din.

Brezcarinski uvoz semenskega krompirja. Iz Belgrada poročajo, da je ministrski svet na predlog kmetijskega ministra odobril brezcarinski uvoz 55.000 kg elinoga semenskega krompirja iz Holandije.

Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Jugopražarne in tovarne hranil, družbe z o. z. z. v Ljubljani. Dolenjska cesta 482; narok za oklepanje poravnave 28. aprila; oglasiti se je do 20. aprila.

Borza

16. marca 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je čvrt angleški funt, ki beleži v Ljubljani denar 230, blago pa 240, dočim se na ostalih naših borzah še vedno zaključuje po 238 (tečaj 237.30—238.50).

Avstrijski šiling je čvrt ter je bil zanj v Ljubljani samo tečaj za denar kakor tudi v Zagrebu: 8.45 denar. V Belgradu je beležil 8.3177—8.4477.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28.65—29.35, v Belgradu 28.90—29.60.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14.25—14.45, nadalje so v Zagrebu beležili za konec marca 14.25—14.45, za sredo aprila 14.22—14.42, za konec aprila pa 14.20 denar.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.119.028, v Belgradu 4.821.000 din. V efektilih je bilo prometa v Belgradu 4.795.000 din pri žvrsti tendenci.

Ljubljana — tečajje primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2402.41—2417.
Berlin 100 mark	1737.03—1750.91
Brusel 100 belg.	728.69—733.76
Curih 100 frankov	998.45—1003.52
London 1 funt	215.26—217.31
Newyork 100 dolarjev	4298.50—4334.81
Pariz 100 frankov	132.27—133.71
Praga 100 kron	151.83—152.94
Trst 100 sir	226.04—230.02

Curih: Belgrad 10, Pariz 13.30, London 21.635, Newyork 434.5, Bruselj 73.14, Milan 22.875, Amsterdam 240.85, Berlin 174.50, Dunaj valuta 57, Stockholm 111.40, Oslo 108.70, Kopenhagen 96.575, Praga 15.24, Varšava 82, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.565, Buenos Aires 112.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% inv. pos. 98.25—99.25, agrarji 60.25—61.75, vojna škoda promptna 461—465, begulške obv. 90.50—92, dalm. agrarji 89.25—91, 8% Bier. pos. 95.50—97, 7% Bier. pos. 90—92, 7% pos. DHB 99—101. — Delnice: Narodna banka 7.300—7.450, Trboveljska 225—230.

Zagreb: Drž. papirji: 7% inv. pos. 97—100, agrarji 60—61.50, vojna škoda promptna 463—464 (463, 464), begl. obv. 90.75—91.50 (91, 91.50), dalm. agrarji 90.75—91.50, 4% sev. agr. 60 den., 8% Bier. pos. 95—96 (95), 7% Bier. pos. 90.50—91 (90.50, 90), 7% pos. DHB 99—101, 7% stab. pos. 97 den. — Delnice: Narodna banka 7.300 den., Priv. agr. banka 228 den., Trboveljska 222—228 (225), Gutmann 58—62 (60), Tov. sladk. Bečkerek 500 den., Osj. sladk. tov. 110—135, Dubrovačka 375—410, Jad. plova 870—405, Oceania 610 den.

Belgrad: Drž. papirji: 7% inv. pos. (99.50), agrarji (61), vojna škoda promptna 463.50—464 (464, 463), za konec aprila in maja (463), za konec junija (462.50), begl. obv. 91.25 den. (91.50, 91.25), dalm. agrarji 90.75—91 (90.75), 8% Bier. pos. 95—97, 7% Bier. pos. 90—90.50 (90.25), 7% pos. DHB 99.50 den., 7% stab. pos. 98 den. (98.50), Delnice: Narodna banka 7.300—7.400, Priv. agr. banka 230—231.50 (231.50, 230).

Žitni trg

Novi Sad: Vse nespremenjeno — Tendence mirna. — Promet srednjt.

Živina

Živinski sejem v St. Vidu pri Grobelnem v okraju Smarje pri Jelšah dne 14. marca 1938. Voli II. vrste so bili po 4—4.50, III. vrste 3—3.75, telice: I. vrste 4.50—5, II. vrste 4—4.50, III. vrste 3—3.50; krave: I. vrste 3.50—4, II. vrste 3—3.50, III. vrste 2—2.50; teleta: I. vrste 5—6, II. vrste 4—5 din kg žive teže.

Živinski sejem v Črensovih. Po prestanku slinavke in parkljeve v lendavskem okraju je bil dne 14. marca t. l. prvi redni živinski sejem v Črensovih. Na sejem je bilo pripeljanih 185 komadov glav živine, prodanih pa je bilo 107 komadov. Cene so bile sledeče: biki 4—5.50, telice 4.50—5, krave I. vrste 3.50—4, II. vrste 1.50—2, teleta po 5 din za kg žive teže.

Poročilo o trgovskem prometu na sejmu v Kranju dne 14. marca t. l. Na sejem je bilo pripeljanih 68 volov, 31 krav, 13 telet, 3 junice in 2 bika. Na sejem je bilo pripeljanih tudi 42 svinj in 40 prašičev. Prodanih pa je bilo 45 volov, 11 krav, 13 telet, 2 junici, 1 bik, 31 svinj in 23 prašičev. V inozemstvo ni bilo prodane nobene živine.

Cene živine in kmečkih pridelkov v Kranju dne 14. marca t. l. Voli: I. vrste 6.25, II. vrste 5.25, III. vrste 4.50; telice: I. vrste 6.25, II. vrste 5.25, III. vrste 4.50; krave: I. vrste 5.50, II. vrste 4.50, III. vrste 3.50; teleta: I. vrste 7.50, II. vrste 6.50; prašiči: speharji 10.25, prašutarji 8—9 din kilogram žive teže. Mladi pujski 100—130 din za komad.

Goveje meso I. vrste 10, zadnji del 12, II. vrste prednji del 8, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10, svinjina 14—16, slanina 16, svinjska mast 19, čisti med 22—26, neoprana volna 20—24, oprana volna 30—34, goveje surove kože 11—14, telečje surove kože 15, svinjske surove kože 11 din za kg.

Pšenica 250, ječmen 160, rž 200, oves 200, koruza 140, fižol 300, krompir 90, lucerna 1850, seno 75, slama 50, jabolka: I. vrste 500, II. vrste 400, III. vrste 250, češnje suhe: I. vrste 1200, II. vrste 1100, III. vrste 1000, pšenična moka 350, koruzna moka 250, ržena moka 300, ajdova moka 400, koruzni zdrob 350 din 100 kg.

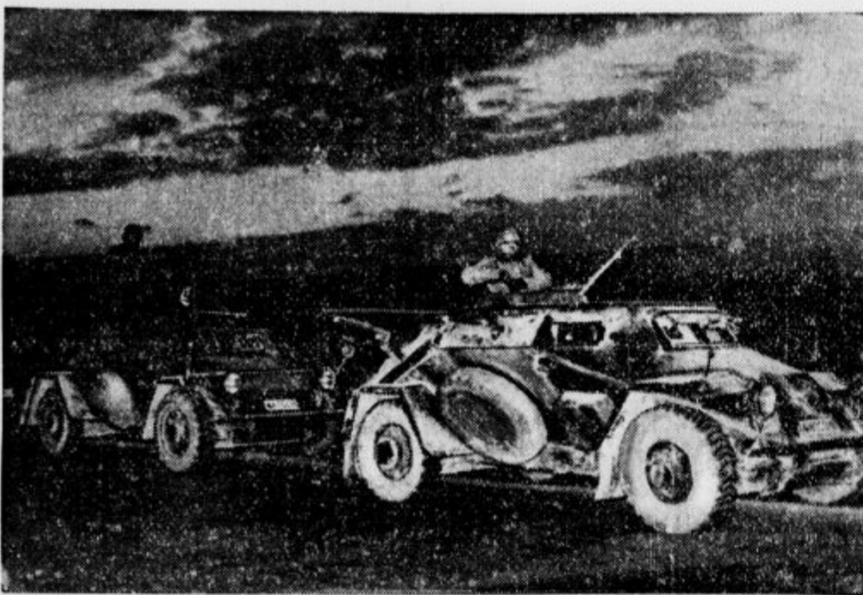
Cene živine in kmečkih pridelkov na sejmu v Krškem dne 10. marca t. l. Voli: I. vrste 5.50—6, II. vrste 5—5.50, III. vrste 4.50—5; telice: I. vrste 5—5.50; krave: I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3; teleta: I. vrste 5, II. vrste 6; prašiči prašutarji 6.50—7.50 din kg žive teže.

Goveje meso: I. vrste 12, II. vrste 10, svinjina 12—14, slanina 16, svinjska mast 19, čisti med 18, goveje surove kože 12—14, telečje surove kože 14 din kilogram.

Pšenica 150—200, ječmen 100—140, rž 120—170, oves 100—150, koruza 110—130, fižol 200—300, krompir 75—100, seno 50—80, slama 25—35, češnje suhe I. vrste 1350, II. vrste 1330, III. vrste 1310, pšenična moka 200—400, koruzna moka 150—175 din 100 kg.

Navadno mešano vino pri producentih t. l. finješe sortirano vino pri producentih 6 din liter.

Začetek in konec Avstrije

Takole so nemški vojaki zasedali Avstrijo: Bojni vozovi nemške armade ponoči napredujejo iz Linza proti Dunaju.

Ostmarka pod Babenberžani (976-1246)

Po zmagi nad Avari konec 8. stoletja po Kr. je nemški cesar Karel Veliki ustanovil kot predstražo zoper mongolske narode z vzhoda Ostmarko, ki je bila sestavni del Bavarske ter jo naselili z Nemci. Cesar Oton Veliki je to deželico potem, ko je 955 na Leškem polju potolkel Madžare, izročil rodovini Babenbergov, ki so 1156 postali od Bavarske neodvisni vojvode. Kulturna središča so bila Dunaj, kjer je bil babenberški dvor ter benediktinski samostani Melk, Göttweig in Kloster Neuburg na Donavi. Leta 1192 so Babenberžani podedovali Štajersko. Zadnji Babenberžan, vojvoda Friderik II., je padel 1246 v bitki z ogrskim kraljem Belo IV. Ker je nemško cesarstvo takrat bilo v propadu, je zasedel Avstrijo 1251 češki kralj Otokar II., ki je pa 1278 podlegel Rudolfu Habsburškemu, čigar prvotna posest je bila v Švici.

Habsburžani (1278-1918)

Rudolf Habsburški, ki je postal (po zmagi nad svojim tekmečem, češkim kraljem) cesar nemškega rajha ali svetlega rimskega cesarstva nemške narodnosti, je avstrijskštajersko vojvodino podaril svojima sinovoma Albrechtu in Rudolfu. Albrecht II. je leta 1335 pridobil Korosko in vso Kranjsko. Rudolf IV. je zgradil Stefanovo cerkev, ustanovil dunajsko univerzo in l. 1363 pridobil Tirolsko. Pod njim je avstrijski nadvojvoda postal prvi Kurfürst nemškega rajha, avstrijske dežele so postale nadeloma nedeljive ter jih je podedoval vsakokratni prvorojenec, čeprav so se avstrijske dežele tja do začetka 17. stoletja še večkrat med posamezne žlane habsburške hiše delile. L. 1382 so si Habsburžani pridobili Trst in se tako pomaknili do Jadranskega morja, švicarska posest pa so izgubili istega leta v bitki pri Sempachu, ko so se Švicarji popolnoma osvobodili.

Avstrija postaja svetovna sila (1437-1648)

Nadvojvoda Albrecht V. je leta 1437 podedoval od svojega tasta, nemškega cesarja Zige kraljevine Češko in Ogrsko. 1438 pa je postal tudi cesar nemškega rajha, čigar krono so nosili Habsburžani do leta 1806. Sicer so Habsburžani Češko in Ogrsko kmalu zopet izgubili in Ogrsi so pod Matjažem Korvinom, ki živi dalje v slovenski

pravljici kot kralj Matjaž, zavojevali nižjo Avstrijo. Toda Habsburžanom se je sreča najbolj nasmehnila baš v tem času in Maksimilijan I. je po ženitvi z Marijo, hčerko Karla Drznega, pridobil dežele burgundske krone, to je Nizozemsko, Luxemburg in Franche-Conté. Njegova druga žena mu je pridobila pravico rodovine Sforza na milansko vojvodino. Poroka njegovega sina Filipa z Ivano Blazno kastiljsko je zagotovila Habsburžanom Španijo z njenimi ameriškimi kolonijami, poroka njegove vnukinje Ane z Ludovikom II., kraljem češkim in ogrskim, pa je zagotovila Habsburžanom ti dve deželi za vedno. Ker cesar Karel V. Habsburški takoj ogromne države ni mogel vladati sam, je prepuštil 1522 tako imenovane nemške dedne dežele svojemu bratu Ferdinandu, sam pa obenem kot imejatelj nemške krone neposredno vladal svojo špansko in kolonialno imovino z Nizozemsko vred. Ferdinand I. je počasi pripravil pripojitev Češke in Ogrske Avstriji in s tem obenem prevzel nalogo, da brani nemški rajh in zapadno krščansko kulturo sploh zoper Turke, ki so se bili medtem polastili pretežnega dela Ogrske. Ferdinand I. je začel tudi Avstrijo v smislu absolutizma centralizirati, je pa oslabil državo, ko je razdelil med svoje tri sinove. Medtem so tudi protestantovski stavovi začeli ovirati nemško cesarsko silo, osredotočeno v Habsburžanih ter se vezali s Turki, s katerimi se je združil tudi del ogrskega plemstva. Ta anarhija je trajala, dokler se ni posrečilo Ferdinandu II. zediniti vse habsburške dežele v svoji roki in premagati protestante ter v bitki na Beli gori 1620 zlomiti odpor Čehov, ki so se hoteli osamosvojiti. S Ferdinandom II. je Avstrija postala v tekmih s Francijo prvenstvena katoliška sila v srednji Evropi. Obenem je zaradi poraza Čehov hegemonija v Avstriji pripadla nemškemu plemstvu in meščanstvu. Konec 30 letne vojne bi bila Avstrija bržčas turški naval plečala s svojo eksistenco, če ne bi takrat Turki imeli posla z vstaškimi narodi v Aziji sami.

Avstrija veldržava (1648-1792)

Sredina 17. stoletja je izpolnjena z borbo med nemškim cesarstvom pod habsburško krono in francoskim kraljem Ludovikom XIV., ki je hotel v zvezi s Turki zlomiti nemško oziroma habsburško hegemonijo v Evropi. Cesar Leopold I. pa je Turke odločno premagal ter pridružil Avstriji vso Ogrsko, Banat in za nekaj časa tudi srbsko Sumadijo ter del Romunije, to je tako imenovano

Valahijo (mir v Požarevcu). Tukaj se začne doba, ki je Avstriji jasno kazala smer njene politike proti Balkanu, na katerem je imela očitno prvo kulturno nalogo, od katere pa jo je odvrnila vojska za španske dežele oziroma posest, katero sta si osparjali Habsburg in Francija. Kakor v borbi zoper Turke, se je tudi v španski nasledstveni vojski kot vojskovodja odlikoval Evgen Savojski, ki si je na Dunaju zgradil sloveči Belvedere. Zavrnitev Turkov s Podonavja je Ogrsko in hrvaške dežele priklenila še bolj na Avstrijo in so Habsburžani leta 1687 postali na Ogrskem iz izvornih vladarjev dedni kralji, vendar pa je Ogrska ohranila popolno avtonomijo, dočim je Češka, ki je bila po husitstvu in protestantovstvu prišla v najhujši konflikt s habsburško silo, popolnoma podlegla avstrijskemu centralizmu. Španska nasledstvena vojska pa je Avstriji prinesla kot dobiček Belgijo, Milan in Napoli, kakor tudi Sicilijo, tako da je Avstrija postala vodilna sila v Italiji, dokler je ni izgubila leta 1859, ko je bila poražena od Piemontezov in njihovega zaveznika Napoleona III. Sicer je Avstrija Neapelj in Sicilijo izgubila, zato pa je dobila Toskano leta 1737. V tem letu je bil obseg avstrijske velesile največji v njeni zgodovini. To je bilo pod cesarjem Karlom VI., pod katerim je tudi vzevela do viška avstrijska baročna kultura, na kateri je v našem stoletju znani Hermann Bahr ideološko utemeljeval pravico Avstrije do neodvisnega obstoja kot posebna država nemške krvi, a samosvoje avstrijske kulture. Te sanje so minule z vdorom Hitlerjeve armade v Avstrijo te dni.

Po'av na'večjega nasprotnika: Prusije

S Karlom VI. je izumrla moška linija Habsburžanov leta 1740. Nasledstvo države je po tako imenovani pragmatični sankciji prešlo na njegovo hčerko Marijo Terezijo, največjo in edino talentirano članico habsburške vladarske rodovine, ki je bila pravi državniški velem. V Nemčiji je bila namreč medtem nastala nova sila, Prusija, ki ni predstavljala nobene geopolitične organične sile, ampak je nastala po izredni in brezobzirni politiki brandenburških Kurfürstov, ki so množili svojo posest deloma po dednem nasledstvu oziroma možitvah in ženitvah, večji del pa po kruti sili meča in roparskega zavojevanja. Odslej se začne nepretrgana borba med Avstrijo in Prusijo za cesarsko krono svetlega rimskega cesarstva nemške nacije in za hegemonijo v osrednji Evropi. Friderik Veliki je izval vojsko z Marijo Terezijo, v kateri je Marija Terezija po nesrečnih okoliščinah zamudila ugodni moment, da Prusijo popolnoma uniči, tako da se je morala sama trdo boriti za obstoj Avstrije, katero je rešila zvestoba ogrskega plemstva in hrabrost hrvaških polkov. Morala je večji del Šlezije prepustiti Frideriku Pruskemu, je pa rešila vso italijansko posest. Pri prvi delitvi Poljske je dobila Galicijo in Bukovino, toda proti svoji volji, ker se je temu roparskemu zločinu, ki sta ga zagrešili Prusija in Rusija, upiral njen globoki krščanski čut in zdrav državniški instinkt Marija Terezija je skušala pripoliti Avstriji Bavarsko, za kar je hotela žrtvovati Belgijo, da bi na ta način Avstrijo kot prvenstveno silo v nemškem rajhu okrepila, toda Friderik Veliki je raji tvegala zopet vojsko, kakor da bi to dopustil. Marija Terezija se je zato morala odslej naslanjati na Francijo, v čemer ji je bil v veliko pomoč kancler Kaunitz. Marija Terezija je izvedla tudi važne notranje reforme, začela z industrializacijo ter omilila tlačanstvo, je pa tudi nadaljevala centralizacijo Avstrije. Njen sin Jožef II. pomeni nesrečo za avstrijsko velesilo, ker je to centralizacijo načrtno postavil popolnoma pod vodstvo nemškega elementa, s čemer je odbil Ogrsko, ki jo je s tem potisnil v opozicijo, ki je prenehala šele tik pred svetovno vojno 1914. Pod Jožefom II. se je Avstrija začela ponemčevati zavestno.

Revo'uci'a, restavraci'a in Metternich

V vojskah z Napoleonom po veliki francoski revoluciji je Avstrija izgubila Belgijo in Lombardijo, je pa zato dobila Benečijo in Dalmacijo leta 1797. Ker je Napoleon razbil nemški rajh, je cesar Franc odložil dostojanstvo nemškega cesarja in se prvi imenoval cesar avstrijski ter tako ustanovil neodvisno od ideje nemškega cesarstva avstrijsko cesarstvo. Ta korak je bil usodnega pomena, ker je odprl pruskemu kraljestvu prosto pot, da si počasi prisvoji cesarstvo v Nemčiji. L. 1809 v schönbrunskem miru je Napoleon Avstrijo temeljito oklestil, ter je izgubila vse ilirske province z Galicijo vred, italijansko posest s Tirolami vred pa je bila izgubila že prej. Državo je rešil Metternich. Po Napoleonovem padcu je Avstrija na dunajskem kongresu 1814 dobila vse izgubljeno nazaj in odstopila samo Belgijo in Nizozemsko. V Italiji je imela sedaj Lombardijo, Benečijo, Toskano, Modeno in Parmo. Avstrijski cesar ni bil več nemški cesar, je pa dobil v tako imenovani nemški zvezi predsedstvo v zveznem svetu, kar je izgubil l. 1866, ko je na mesto Avstrije stopila Prusija Metternich, po rodu Prus, je začel nesrečno politiko tako imenovane restavracije, v kateri so Avstrija, Prusija in Rusija igrale vlogo evropskega žandarma, ki je skušal ohraniti in braniti monarhični absolutizem proti demokratizmu in proti ideji nacionalne samoodločbe. Na polju estetične kulture pa pomeni ta doba višek tiste posebne avstrijske kulture, čije videz so hoteli ohraniti po vojni Seipl, Dollfuss in Schuschnigg. Toda narodna ideja Čehov, Ogrcev, Jugoslovancev in Italijanov je začela žedalje bolj silno majati temelje Francevega avstrijskega cesarstva.

"Dobri" cesar Franc in revolucija 1848 do konca

Knez Metternich se je z vsemi silami upiral ideji narodne osamosvojitve avstrijskih narodov, vendar revolucije ni mogel zadržati. 1848 je Sardinija prevzela vodstvo pokreta za neodvisnost italijanskega naroda, čigar stremljenje je bil »dobri« cesar Franc potlačil s kruto vojaško silo, smrtnimi obsodbami italijanskih rodoljubov in zloglasnimi ječami na Spielbergu. Cesar Franc je umrl 1835. leta, nakar mu je sledil do leta 1848 nesposobni cesar Ferdinand I., nakar je zasedel prestol cesar Franc Jožef I., ki je bil korekten človek, težko dostopen in skrajno pedantičen birokrat, pa tistega ozkega obzorja, ki je šlo predvsem za tradicijo in prestiž habsburške hiše ter je odklanjalo vsako novo misel. Z l. 1848 in 1849 je Franc Jožef, ki je bil zelo svojeglav, napravil veliko napako, da je madžarsko vstajo udušil s krvjo in vasilicami. Zmaga nad Piemontem pri Custozii in Novari Avstriji ni veliko pomagala. Na-

Nemški pehotni general von Boek je postal poveljnik dosedanje avstrijske zvezne armade, ki je postala sestavni del nemške armade ter bila takoj zaprisežena Adolfu Hitlerju.

to je cesar sploh ukinil ustavo in uvedel absolutizem. Sicer je ta doba storila veliko v trgovinskem in prometnem ter šolskem oziru, je pa odbijala ljudstvo. L. 1852 je Franc Jožef storil drugo usodno napako, ko je v zahvalo za to, da ruski general Paskijevič 1848 potolkel Madžare, Rusijo pustil v krimski vojni brez pomoči. Od tega momenta dalje so morala vsa prizadevanja Avstrije, da se ukorenini na Balkanu, ostati brez rezultata. L. 1859 je Avstrija izgubila Lombardijo v vojski s Piemontom, katerega je podprl francoski cesar Napoleon III. Sledila je federalistična ustava od l. 1860, ki pa ni prežvela enega leta. L. 1866 je prišlo do nesrečne vojske s Prusijo, ki je sedaj Avstrijo popolnoma izrinila iz nemškega rajha, ki si ga je Prusija l. 1877 v zmagoviti vojski s Francijo popolnoma osvojila in je pruski kralj postal nemški cesar. L. 1867 so si Madžari izvojevali neodvisen položaj, kar je tvorilo podlago za tako imenovani dualizem, ki je pomenil na eni strani premoč Nemcev v avstrijskih deželah, na drugi strani premoč Madžarov v deželah ogrske krone, h katerim so računali tudi Hrvaško. L. 1868 je avstrijsko cesarstvo dobilo ime avstro-ogrsko monarhija. Predlog, da bi se dal kronati za češkega kralja, kakor se je bil dal kronati za ogrskega, je Franc Jožef, ki je cedalje bolj podlegel vplivu nemških nacionalcev, odklonil, kakor je tudi pustil pasti češkega plemiča Ica Taaffeja, svojega najintimnejšega prijatelja, ki mu je svetoval Slovnam prijazno politiko.

Nadaljna zgodovina habsburške monarhije do svetovne vojne je splošno znana.

Po svetovni vojni je bila 21. oktobra 1918 ustanovljena republika nemške Avstrije. Tudi njen razvoj do 13. marca 1938, ko je postala dežela nemške države in je s tem kot samostojna država prenehala, je znana.

Takole je življenje!

Mamelukova sablja se vrača v Egipt

V Londonu je bila te dni za 350 funtov šterlingov (kakih 70.000 din) kupljena dragocena sablja, ki jo je nekoč imel cesar Napoleon Veliki. Sabljo je kupila angleška lady Dorothy Fraser ter jo bo polnila egiptčanski kraljevi družini. Kakor rečeno, je bila sablja nekoč Napoleonova last. Po bitki pri Waterlooju pa so Angleži zaplenili Napoleonov voz, v katerem je bila tudi ta dragocena sablja. To orožje je bilo nekoč v rokah poveljnika egiptčanskih mamelukov. Ko se je Napoleon bojeval v Egiptu pri piramidah, so njegovi vojaki v boju uplenili tudi to sabljo poleg sovražnega poveljnika. Upleni jo je tedaj Napoleonov vojskovodja generat Murat, ki je bil pozneje neapeljski kralj. Ta je potem sabljo daroval Napoleonu, ki jo je potem rad nosil s seboj.

Po bitki pri Waterlooju je angleški vojskovodja Wellington to zaplenjeno Napoleonovo sabljo daroval lordu Angleseyju, ki jo je poklonil svojemu polkovniku Fraserju. V teku let je potem sablja prišla v druge roke, dokler je ni sedaj polkovnikova potomka kupila, da jo podari egiptčanskemu kralju. Tako bo sablja nekdanjega mameluka skoraj čez 500 let zopet vrnjena deželi, odkoder je prišla v Evropo.

Prva slika o povodni katastrofi v Hollywoodu: Leseno vilo pri Los Angelesu je voda odnesla in jo vrgla ob breg. Vsi njeni stanovalci so utonili.

IVANHOE

Št. 82.

Izzivalno pismo

Ko je Briand odšel od Rebeke, je stopil v viteško dvorano, kjer sta se Front de Boeuf in Bracy sklanjala nad nekim pisanjem.

»Prekleti trobentač mi je prinesel tole pisanje. Stopi no bliže, Briand, ki znaš brati take reči, Preberi nama na glas, kaj je zapisano!«

Templar je pismo vzel v roke in začel na glas brati: »Jaz Vamba, norec Anglosasa Cedrica, in jaz Gurth, svinjski pastir pri Cedricu...«

»Sale zbijaš!« ga je prekinil Front de Boeuf.

»Nikakor ne! Pri vseh svetnikih vama povem, da je res tako zapisano. Le poslušajta dalje: »Jaz Vamba... s pripomočjo svobodnjaka Loeksleyja in črnega vileza, zahtevam, da vse svoje ujetnike takoj izpustite! Ako ne, bo mo grad Torquillstone v naskoku vzeli!«

Vsi trije so se spogledali in umolknili. Molk je prekinil Front de Boeuf, ki je spregovoril:

»Lepa godlja je to! Skuhali ste mi jo vi, ki sem vam svoj grad dal za vaše oslarije!«

»Ali se mar bojiš?« je vprašal templar.

»Bojim se prav za prav ne!« je odvrnil Front de Boeuf. »Vedeti pa morata, da je večina mojih ljudi v Yorku. Tudi vama ne bo težko razumeti, da je teh psov dosti, ker bi si sicer ne drznili pisariti mi takega pisma. Poleg tega pa dobro vem, da v teh krajih nisem nič kaj priljubljen. Sicer pa sedi, Briand, in skrbi, da bodo prašiči prejeli primeren odgovor.«

»Ne kaže drugega, najrajši bi ga jim dal z mečem,« je rekel templar. »Za sedaj pa se moram zadovoljiti s peresom.«

Sport

Bradl podira 100 metrske znamke

Dvajset skokov in vsi brez padca

Planica 16. marca.

Izredno toplo vreme, ki je bilo ponoči in zlati dopoldne v Planici, ni dopuščalo skakalcem one brzine, kakor so jo imeli včeraj in s katero bi bil najbrž danes zopet dosežen nov svetovni rekord Pomladansko vreme je privabilo danes dopoldne več gledalcev, ki so z zanimanjem sledili značne mojstre, ki so se spuščali raz planiške skakalnice. Med gledalci je bil tudi predsednik Jugoslovanske zimskošportne zveze g. dr. Pavlin, g. polkovnik Markulj, komandant planin. polka v Škofji Loki z gospo soprogo, dalje g. Joso Gorec, iniciator planiške skakalnice in vodja Zdrženja smučarjev Planica in naš mojster v gradnji skakalnice g. inž. Bloudek.

Kljub neugodnemu snegu — namreč za dosego še večjih daljav — se je v prav žarki luči danes pokazalo, da je naša

planiška skakalnica brezhibna.

Skakali so štiri skakalci; vsak je napravil po pet skokov in vse so izvedli brez padca. In s kako sigurnostjo so skakali danes. Vsi so izvedli lepše skoke kakor včeraj in mirno so plavali v zraku v krasnem stilu. To je ponoven dokaz, kako izborno nam je zgradil naš mojster inž. Bloudek to mamulsko skakalnico. Danes šele dobro razumemo, zakaj so se vse do zadnjega časa zaletavali nekateri v to našo športno napravo. Je to brez vsakega pretiravanja skakalnica, ki jo nikjer na svetu nimajo in kadar jo bodo kje imeli, je še vedno veliko vprašanje, če bo tako zgrajena kakor je naša, namreč, da je za skakalca kljub svoji

velikosti bolj varna kakor neprimerno manjše skakalnice drugje po svetu. Dokaz za to so nam ponovno podali danes štiri inozemski skakalci, ki so izvedli 20 skokov brez padca.

Tu je vsako filozofiranje odveč, kajti skakalci so z dejanjem povedali svoje, katerim je dalo besedo Zdrženje smučarjev Planica na merodajnem mestu, to je na sami skakalnici. Še več! Danes je dosegel Bradl rekord v tem, da je

trikrat zaporedoma podri 100 m znamko

Njegov prvi današnji skok je bil 90 m, drugi 98, tretji 102, četrti 100 in zadnji 104 m dolg. Včerajšnjega svetovnega rekorda (107 m) zaradi visoke temperature, ki je sneg tako zmečala, da skakalci niso mogli dosežati potrebne brzine, sicer ni dosegel, pač pa je njegov današnji uspeh prav tako velik. Bradl je včeraj in danes skočil petkrat nad 100 m. Uspeh, ki ga zgodovina smučarskega skakalnega športa ne pozna. Velik uspeh pa je dosegel danes tudi Nemeč Wiedemann, ki je z znamko 99 m postavil nov nemški rekord. Škoda, da danes ni mogel skakati naš Novšak, ker je nad očesom nekoliko otekel. V naslednjem prinašamo še posamezne rezultate današnjega dne, s katerim so se za letošnjo sezono zaključili skoki na mamulski skakalnici.

Schneidenbach (Nemčija) 75, 80, 80, 80, 89 m.
Dellekarthe (Avstrija) 77, 80, 88, 90, 89 m.
Wiedemann (Nemčija) 84, 95, 98, 95, 99 m.
Bradl (Avstrija) 90, 98, 102, 100 in 104 m.

V včerajšnjem poročilu se je primerila pomota in veljajo Schneidenbachovi rezultati za Wiedemanna.

Hermes: Že'zničar (Maribor)

Zopet bo imelo naše občinstvo priliko prisotvovati par nedelj napetim borbam za prvenstvo — ne sicer državne lige — pač pa za nas nič manj važno prvenstvo Slovenije, t. j. podzveznega prvaka. Usoda ali »žreb«, kakor že bolj strokovno pravimo, je za nedeljskega nasprotnika našemu lokalnemu prvaku Hermesu določil prav njegovega »strokovnega« tovariša iz Maribora, ki je obenem tudi naš letošnji podzvezni prvak. In tako trčita v nedeljo kot prva nasprotnika v borbi za novega podzveznega prvaka dve enajstorici iz stroke »ajzenponarjev«.

Mariborski Železničarji, ki so v ostalem dokaj redki gost v Ljubljani, so se nevezetno naglo razmahnili in razvili v enega naših najboljših klubov Slovenije. To so lansko leto tudi dobro opravili s tem, da so postali celo podzvezni prvak in prišli celo do semifinala v kvalifikacijskih tekmah za vstop v državno ligo. Moštvo je znano po svoji izvrstni tehnični in kombinatorni igri in kar je glavno, skušali si bodo vsekakor ohraniti še nadalje naslov prvaka Slovenije.

O Hermesu bomo obširneje spregovorili v naslednji številki. Ker je ta tekma v nedeljo edina večja prireditev v Ljubljani, opozarjamo nanjo že danes vse ljubitelje lepega nogometa.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Akademski športni klub priredi v soboto, dne 19. in v nedeljo dne 20. t. m., smučarsko ekskurzijo na Rožco. Odhod ob 6 s turistom, povratek po dogovoru. Voznina četrtninska. Prijave sprejema ASK, Ljubljana, Miklošičeva c. 5. Ekskurzija bo le v primeru lepega vremena in zadostne udeležbe.

S. K. Reka (smučarska sekcija). Danes zvečer odpade redni članski seestanek, pač pa bo prihodnji četrtek.

L. N. P. (službeno) — *vegojno-zdravstveni odsek*. V zvezi s službo, u. o. št. 12-13 se opozarjajo vsi ljubljanski klubi, funkcionarji in sodniki, da se bosta predvajala filma o pravih nogometnih igrah in tehniki nogometa na praznik, dne 19. marca ob 8.30 dopoldne v kinu »Sloga«. Udeležba je obvezna za naslednje: A) za vse odbornike LNP v Ljubljani, B) za vse nogometne sodnike v Ljubljani, C) za vse ljubljanske klube, in sicer: SK Ljubljana 49 igralcev, vsi prvorazredni klubi po 25 igralcev in drugorazredni po 15 igralcev. — Vstopnina znaša za igralce po 3 din, za odbornike in sodnike po 3 din. Vstopnice je dvigniti v četrtek in petek v pisarni LNP, in sicer klubi proti pooblaščenim. Za zamudnike bodo vstopnice na razpolago na dan predstave pri blaginji. Blaginjsko službo ima g. Jugovec, oziroma njegov namestnik. Reditelji: g. Vrhovnik, Mrdjen, Erlich, Doberlet in Mehle. Imenovani naj se javijo 19. marca ob 8 v kinu »Sloga« pri g. Doršecu. Začetek bo točen in se med predvajanjem ne bo pustilo nikogar v dvorano. — Tajnik.

Uradna vremenska poročila

Tujskoprometni zvez Slovenije, JZSZ, SPD po stanju z dne 16. marca 1938.
Rateče-Planica 870 m: —1, sončno, mirno, 60 centimetrov snega, osrenjen, skakalnica uporabna.
Planica-Tamar, 1108 m: —1, sončno, mirno, 100 centimetrov snega, osrenjen.
Vršič, 1601 m: 150 cm snega, sren.

Maurice Leblanc: 63

Izredne pustolovščine Arsena Lupina

Otok tridesetih krst

Štefan je ugovarjal:
»Sprejeli smo, česar pričel smo biti.«
»Sprejeli ste kot čudo, to se pravi kot fenomen, ki ga je Maguenoc izzval s posebnimi sredstvi in v resnici z nadnaravnimi. Medtem ko sem jaz takoj, ko sem bral to podrobno o Hergemontovem pismu, takoj uganil, kaj je na tem. Takoj spoznal zvezo med temi cveticami in Cvetočo Kalvarijo. Bil sem prepričan, da Maguenoc ni čarovnik. Našel je okoli Kalvarije neobdelan svet, kamor je zadostovalo, da je prinesel nekaj črne preli in vzklije so nenormalne cvetlice. Torej tu spodaj je Božji kamen, ki je v srednjem veku povzročal rast tako velikih cvetic, Božji kamen, ki je v rudiških časih zdravil bolnike in krepil otroke.«

»Torej je to čudež, je opozoril Patrik.
»Ce si to razlagamo nadnaravno, je čudež. Ce pa preiskujemo in najdemo naravne vzroke, ki lahko razjasnijo navidezni čudež, je to naravni pojav.«

»Toda naravnih vzrokov ni!
»So, ker ste pač videli nenavadne rože.«
»Torej obstoja kamen, ki lahko naravno zdravi in krepil? In ta kamen je Božji kamen?« je ironično vprašal Patrik.

»Ni poseben in edini ta kamen, ampak je mnogo kamnov, kamnitih blokov, skal, grifov in mineralnih skladov, sestavljenih iz rudnih, urano-

Po Slovenski domovini

Ptu:

Prosvetno društvo v Ptuj priredi v soboto 19 t. m. celodnevno proslavo praznika sv. Jožefa. Ob 8 zjutraj bo slovesna sv. maša v minoritski cerkvi s skupnim sv. obhajilom članov in članic, po sv. maši pa bo v društveni dvorani slovesnost zborovanje. Popoldne pa boša imela fantovski odsek in dekliški krožek v Mestnem gledališču svojo prvo akademijo. Člani in članice ter vsi prijatelji slovenske mladine pridite polnoštevilno! — Predprodaja vstopnic v Cirilovi tiskarni.

Pobijanje radijskih motenj. Direkcija pošte, telegrafa in telefona je pooblastila gospoda Krupana Josipa, elektroinstalaterja ter elektrotehnikarja v Ptuj, da sme na področju ptujkega okr. načelstva vršiti kontrolo nad napravami, ki bi utegnile motiti radijski sprejem. Radijske motnje se naj prijavljajo pri tej tvrdki, ki bo ugotovila motilca in ga pozvala k blokiranju motilnih naprav oziroma ga prijavila poštni upravi.

Trbovlje

Igra »Zrtve«. Na praznik sv. Jožefa, 19. marca ob pol 4 popoldne uprizori Strokovna skupina rudarjev v Društvenem domu lepo in pomembno socialno igro »Zrtve«. Igrajo stari igralci Društvenega doma. Vstopnina bo nizka.

Občni zbor Katoliške prosvetnega društva bo na praznik sv. Jožefa ob 7 zvečer, v pevski sobi Društvenega doma.

Začorie

Fantovski odsek Prosv. društva praznuje v eoboto na Jožefovo svoj praznik: Dopoldne ob 8 skupno sv. obhajilo in po maši fantovska zaobljuba. Popoldne pa akademija z zelo lepim sporedom.

Polzeča

V sredo, dne 16 t. m. so začeli naši fantje z duhovnimi pripravami kot pripravo za lepi fantovski praznik sv. Jožefa. Vsak dan bodo imeli po dva govora. Razen tega pa se bodo pripravljali za zaključno slavo, ki bo na Jožefovo popoldne v domu ob 3, na kar že sedaj lepo vabimo vse prijatelje in znance katoliškega gibanja. Vsak, komur je pri ercu boljša bodočnost našega naroda, bo ta dan obiskal to fantovsko slavo. Vsem tem kličemo: dobrodošli; fantom pa: Bog živil!

Št. Jedert nad Lošim

Naša župnija obhaja letos 150 letnico ustanovitve. Do leta 1788 je bila cerkev sv. Jederti podružnica laške nadžupnije, tega leta pa je postala župnijska cerkev. Prvi župnik je bil Jožef Kronabetvogel. Da bodo imeli verniki od jubileja duhovno korist, bo zadnji teden v aprilu tu sv. misijon, ki ga bosta vodila dva gg jezuita iz Ljubljane. Trajen spomin na 150 letnico pa bo zelo potrebna

Samo 2 dni! Izredna predstava Samo 2 dni!

V KINU KODELJEVO

Prvi veliki zvočni film o čudežnem življenju in smrti

SV. TEREZIKE DETETA JEZUSA

Film je izdelan po knjigi, ki jo je napisala sveta Terezija sama pod naslovom

ZGODBA NEKE DUŠE

Moje največje veselje v nebesih bo v tem, da bom sipala na zemljo rože milosti (Besede svete Terezike malo pred njeno smrtjo)

Kakor biser, kakor najsvetlejša zvezda na nebesnem svodu — tako se blesti njeno ime v katoški cerkvi. Tisoce ljudi je v težavah in bridkosti okusilo izredno pomoč svete Terezije, ki se je čisto pokazala na čudežen način. Tudi sv. oče papež Pij XI. pripisuje svoje ozdravljenje od težke bolezni priprošni svete Terezije. Nič čudnega, če po vseh krajih iščejo ljudje v goreči molitvi pred kipom te svetnice tolažbo in rešitev.

Z A T O

moramo z veseljem pozdraviti priliko, ki se nam kenčno nudi, da lako vidimo vso življenjsko pot in blaženo smrt sv. Terezije ter ji prisostvujemo v nopolpisno lepih slikah.

Njena mladost v domači hiši, smrt njene matere, kar meličanski samostan, obisk pri papežu Leonu XIII. Tereziko vstop v samo-tan, njena preobleka in dan redovnih »obliub, duševni boj, mučna bolezen, poslednje maziljenje in blažena smrt — to so izredni prizori, ki se neizbrisno vtisnejo v spomin.

ZATO PRIDITE VSI, ki ste srečni ali iščete srečo; pogledajte življenje svetnice in pot, po kateri se je povzela do najsajnejših višin svetosti.

Predstave se vrše v soboto in nedeljo ob 1/2 3, 4., 1/2 6., 7. in 1/2 9. uri.
Cene vstopnic: 4.50, 5.50 6.50 in 8 Din.

Obiščite po možnosti popoldanske predstave radi velikega večernega navala!

Radi nenavadno velikega navala si nabavite vstopnice takoj v predprodaji v pisarni PAX et BONUM, Frančiškanska pasaža.

nova cerkev sv. Antona v Gornji Rečici, ki je že pod streho, a ji manjka še eto in eto reči, da bo pripravna za božjo službo.

Trimesečni gospodinski tečaj so imela dekleta v stari šoli, zdaj Citalnici. Vodila ga je gđc. Briški Ana. Dva meseca je poučevala tudi gđc. Pečovnik Dana, a je bila premeščena v Milosevec v donavski banovini.

St. Jerne

Fantovska akademija. Na praznik sv. Jožefa popoldne bo v društveni dvorani fantovska akademija, ki bo prikazala plodove več mesečnega, truda polnega dela naše mladine na kulturno-prosvetnem polju. Na sporedu so: govori, petje, zborna deklamacije in telovadni nastopi članov, mladcev in naraščaja. — Istelega dne zjutraj bo skupno sv. obhajilo za vse člane, popoldne pa sprejem v fantovski Marijino družbo.

Prireditve. V nedeljo je bil v dvorani Prosv. društva občni zbor JRZ ob ogromni udeležbi članstva. Član banskega sveta, g. dekan Anžič, je obrazložil navzočim politični položaj v državi in banovini ter delo naših gg. ministrov dr. Korosca in dr. Kreka. Poročilo so navzoči vzeli z navdušenjem na znanje in priredili svojim voditeljem dolgočasne ovacije. — Pri volitvah je bil ponovno zvoljen ves stari odbor. V petek, soboto in nedeljo bo v št. Jerneju socialno-politični tečaj, katerega se bo udeležilo 43 fantov iz bližnje in daljne okolice. Predavali bodo razni odlični govorniki in kulturni delavci, zaključnih slovesnosti pa se bo v nedeljo popoldne udeležil tudi g. ban.

Smrtna nesreča. Kobila je udarila v želodec 14 letnega fanta Rešetiča Franca iz Grobelj. Mladi deček, ki v začetku ni čutil posebnih bolečin in je celo užival jedila, je v ponedeljek ponoči nenadoma umrl. — Naj mu Bog da večni mir in pokoj!

Hoče

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Hočah priredita veliko telovadno akademijo na praznik sv. Jožefa, 19. marca ob 8 popoldne in ob 7 zvečer v Slomskovem domu. Na sporedu je 20 točk. Prijatelji od blizu in daleč vabljani.

Cerkle pri Kranju

Fantovski odsek priredi akademijo s pestrim sporedom v nedeljo, 20. marca popoldne v Ljudskem domu. Vabljani!

Tromesečni kuharski tečaj je bil zaključen z lepo razstavo, ki je pokazala, kako koristen je bil tečaj za naša dekleta. Udeleževalo se jih je 50. Vodila ga je gđc. Kordiš Tilka.

Naša hranilnica je sprejela že za 176.262 din novih vlog. Veselo znamenje!

Jesenice

Občni zbor Vincencijeve konference v Kerkovem domu je pokazal uspešno delo te naše najbolj agilne dobrodelne organizacije, ki podpira otroke v mladinskih zavetiščih in tudi stare reveže. Vincencijeva konferenca je nameravala graditi sirotišnico, ker pa to sedaj gradi občina, bo Vincencijeva konferenca uredila še eno dnevno zavetišče pod Možaklo.

Ze 30 prošnji za nova gradbena dovoljenja. Tudi to leto bo na Jesenicah začeto z novo gradbeno akcijo. Prijavljenih je že 30 prošnikov za dovoljenja. Največja zgradba bo planinsko okrevališče, ki ga bo Bratovska skladnica pričela graditi pod Golico Omenja se tudi, da bo povečan hotel pri Sv. Križu nad Jesenicami. Sedanjí — četudi lansko leto nov, postaja v poletju že premajhen.

nah. Premislite vendar, da iz štirinajst ton težke mase pridobijo samo en gram radija. In vi priprijetete čudežno moč Božjemu kamnu, ki tehta največ dve toni...«

»Očitno vsebuje radij v malo večji meri. Narava ni bila skopa, ko je razdeljevala radij. Lahko — to ji je bilo morda v veselje — je imela do Božjega kamna večjo darežljivost, da je potem Božji kamen lahko proizvajal na videz izredne pojave, ki jih pa poznamo... Ne vstevši pri tem ljudsko pretiravanje.«

Štefan je bil videti vedno bolj prepričan. Vendar je še rekel:

»Se zadnja točka. Poleg Božjega kamna je še drobec, ki ga je našel Maguenoc v svinčenem žezlu. Ker ga je držal v roki, mu jo je ožgal. Po vašem mnenju je to radijevo zrno?«

»Neizpodbito. V tej pustolovščini se nam je radijeva navzočnost pokazala v pravi luči. Veliki fizik Henrik Becquerel je nekoč imel v žepu v cevki radijevo sol in napravila se mu je na koži v nekaj dneh gnojna rana. Curie je poskus ponovil, isti rezultat. Maguenocov primer je najbrž težji, ker je imel radijevo zrno v roki. Napravila se je raku podobna rana. Prestrašen od tega, kar je vedel in od vsega, kar je sam povedal o čudežnem kamnu, ki že kakor peklenški ogenj in daje življenje ali »smrt«, si je odrezal roko.«

»Dobro,« je dejal Štefan, »toda odkod prihaja to čisto zrno? To ne more biti drobec Božjega kamna, ker, če enkrat ponovim, naj bo mineral še tako bogat radija, radij ni v njem v zrnih, ampak je raztopljen in neenakomerno razdeljen. Koliko časa traja, preden ga izločijo! Vse to pa zahteva mnogo materiala, tovarne, laboratorije, učenjake, kratko, stopnjo civilizacije, ki se, pri-

znajte, mnogo razlikuje od kulturne stopnje barbarov, ali naših prednikov Keltovc.

Don Luis se je zasmejal in potprepljal mladenciča po rami:

»Zelo dobro, Štefan; srečen sem, ko vidim, da je Francov učitelj in prijatelj tako bistroviden in razumen. Ugovor je popolnoma upravičen in se je v začetku tudi meni stavil. Na to moram odgovoriti z upravičeno domnevo, da je neko naravno sredstvo za zbiranje radija. Mislimo si, da skozi granitno razpoko, ki je v radijevi rudnici, teče počasni voda in nosi s seboj neizmerno majhne količine radija; te vode dolgo krožijo v ozkem rovu, se združujejo in v dolgih stoletjih napravijo po izhlapevanju v neki volilni droben stakliti, zelo bogat radija, katerega je nekoč odtrgal keltski vojščak... Toda ali je potrebno, da gremo tako daleč in se zatekamo k domnevi? Ali se to ne more nanašati samo na neizbrana sredstva narave? Ali je zanjo težje, da napravi s lastnimi sredstvi radijevo zrno, ali da dozori črešnje razvevete cvetlice? Kaj praviš na to, Francelj? Ali se strinjava?«

»Midva se vedno strinjava,« je odgovoril Franc. »Torej ti ni preveč žal za čudež Božjega kamna?«

»Toda kaj čudež še vedno obstoja?«

»Imaš prav, Franc, vedno obstoja in stokrat lepši in sijajnejši. Veda ne pobija čudežev, ampak jih čisti in plemeniti. Kaj je ta majhna potuhnjena moč, muhasta, zlobna, nerazumljiva, ki je bile pritrjena na konec magične palice, ki je delovala po neveseli domišljiji barbarskega poglavarja ali druida, kajli to nasproti blagodejni, jasni, pravični in tudi čudežni moči, ki se nam danes prikaže ekoci radijev prah?«

Vzajemna posojilnica

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo.

Nedvignjene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge.

Vsaletna posojilnica daje kratkoročna posojila.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izentovanski oglas Din 2.—, Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pelina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Služkinjo
sprejemem. - Rudolf Rakovec, Duplje pri Kranju

Stavbni ključavničar
dobra moč - se sprejme. Poizve se v upravi »Sl.« v Celju (b)

Hlapca
pridnega in poštenega sprejme takoj Josip Cihar, Tyrševa cesta 67.

Vešče metalo-strugarje
rabi takoj Prva jugoslovanska tvornica vagonov v Slav. Brodu. (b)

Šofer - mehanik
se takoj sprejme za tovrstni in luksuzni avto. - Ponudbe v upravo »Sl.« pod št. 3997. (b)

Za zavaroval. zastopnike
rabimo mlajše inteligentne potnike. Delo v malih branžah: vlogsko zavarovanje, jamstveno, nezgodno, avtomobilsko. - Ponudbe v upravo »Sl.« v Mariboru pod »Domača zavarovalnica«. (b)

Zastopnike
za prodajo čeških štof, privatnikom po zelo ugodnih cenah, iščemo v vsakem večjem kraju. V poštev pridejo samo ljudje, ki so na dobrem glasu in imajo veliko poznavanja. Zazelen bi bil tudi odprt lokal, v katerem se event. izvršuje že kaka obrt. Zaslugek je dober. Reklamo dela centrala. - Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Agilen zastopnik« št. 4032 (b)

20% popusta

na vse damske plašče, obleke in kostume, športna krila in bluze, jutranje halje, pisarniške halje, otroške obleke, predpasnike in tako dalje nudi

F. I. GORIČAR LJUBLJANA
Sv. Petra c. 29

Dva krojaška pomočnika
sprejme takoj Triler Josip, Strazišče pri Kranju

Hišnik
poročen in brez otrok - se takoj sprejme. Ponudbe pod »Brezplačno stanovanje« na Aloma Company d. z. o. z., Ljubljana

Poljedelskega predelavca
zmožnega tudi nemškega jezika - sprejemem. Upokojenec brez otrok imajo prednost.
DR. REISER
Pekre pri Mariboru 57

[Pohištvo]
8 spalnic in 2 jedilnici prodam po lastni cen. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4033. (s)

[Kupimo]
Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Denar

Hranilne knjižice
vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupoprodaja nepremičnin
Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »Vrelec sreče«.

AL. PLANINSEK LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14.

BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR
Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača najbolje

hranilne knjižice
bank in hranilne, vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd. valute vseh držav.
Prodaja srečk državne razredne loterije.

Auto-motor

Avto Fiat 509
dvosedalni, v najboljšem stanju, s 6 novimi pnevmatikami, primeren za trgovskega potnika - Je ugodno napredaj. Tautz Rihard, Maribor, Trg Svobode 6. (f)

Razno

Brezplačno zavojček
Dostalovega toaletnega biserja za poskušnjo. - Uspeh po prvi uporabi. Mozolji, ogrci, nečistosti obraza izginejo. Pošljite za stroške 3 din v znamkah, »Kemikalija«, Novi Sad 144. - V apotekah, drogerijah originalni karton 20 din.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
na deželi, okolica Ljubljane, pripravno tudi za letovišarje, oddam 1. III. Cena 180 din. Naslov v upravi »Slov.« pod 3993

SOBE

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospodu ali gospodični. Naslov v upr. »Slovenca« pod 4013.

Prodamo

Sir
ementalski in trapist - nudi Mlekarska zadruga Predoslje, p. Kranj. (l)

Prepričajte se, da so naša kolesa rezervni deli in motor. kolesa najboljša in naicenejša. Velika izbira.
Kolo že za Din 548.—
Trgovna Splošno trg. družbe St. Vid nad Ljubljano.

Večjo količino
banatske čebule, česna, čebulčka - takoj prodam. Vprašati: Javno skladišče nasl. Celje. (l)

Nizke in visoke vrtnice
srebrne smreke, lepotečno grmičje v prvovrstni kvaliteti: vrtnarija Ant. Bajec, Ljubljana, Tržaska c. 34, postajališče Stan in dom. Telefon 32-42. (l)

KOLESA
najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej.
Nova trgovina Ljubljana - Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze)

Semena
gospodarska vrtna cvetlična vrtno orodje
kupite dobro in poceni v trgovini
Dominik Bezenšek
Ljubljana
palača Ljudske posojilnice

VELEBIT
otroški vozički
ZAGREB
Mesnička ul. 7 na dvorišču.
Najnovejši do sedaj še nevidni modeli za 1938 v sprejemljivi in največji trgovini otroških vozičkov, »rodaja za gotovino in na odplacilo. Črnik s slikami brez očno. Izažite oglašaradi naš ova

Vrtnice
na prostem, brez umetnih pripomočkov odgojene, nove sorte, v prekrasnih barvah, 10 nizkih vrtnic 60 din, 20 nizkih vrtnic 100 din s postnino in zavojnino vred. Slabše sadike polovico cenejše. Vsaka sadika druge barve z imenom, 10 visokih vrtnic franko žel. postaja naročnika, skrbno zavite v 10 sortah 135 din. - Navodilo za oskrbovanje priloženo!

Sadjarstvo bratov Dolinšek
Kamnica, pošta Maribor

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrpava in razpokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da e torej slaba. Zato je potrebno da jo krepčate in sicer z NIVEO, Kajti NIVEA vsebuje »Euceric« in prodira skozi kožne tkunice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

Novosti vseh oblačil

sport, kamgarn obleke, perilo itd. - najceneje: Presker, Ljubljana. (l)

Posvetva

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno naobrazeni posredovalec - Cesta 29 oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Originalna erfurtska semena
dobite v trgovini Pintar, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14 (Novi Svet). - Telefon 22-67. (l)

Konje

težke, poltežke za delo, kobile in skopljenice ter konje za vprego in ježo preskrbi najceneje in zajemeno

Julio Hoffmann
Čakovec - Medjimurje

Stavbne parcelacije
vse informacije, delitve parcel pri prodaji, situacijske gospod. načrte, regulacije, sporne meje itd. itd.

Filip Babnik, Ljubljana
civilni geometer in sodni izvedenec - vogal Miklošičeve in Tavčarjeve 10.

IVAN KRAVOS MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA 13
Za potovanje - za vsakdanjo rabo

Breskve in marelice

20 najboljših breskvinih sort, od julija do oktobra zorečih, v grmičasti obliki Din 12.—, • 10 mareličnih dreves v najboljših sortah Din 120.—. Vsako drevo z imenom

Sadjarstvo Dolinšek - Kamnica, p. Maribor

Razpis

Občina Gornja Radgona, okraj Ljutomer, razpisuje pragmatično mesto **obč. tajnika-pripravnika**
Šolska izobrazba: osem razredov srednje ali njej enake strokovne šole z zaključnim izpitom. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbencih, je vložiti tekom 15 dni po objavi razpisa v »Slovenca« pri tej občini.
Občina Gornja Radgona, dne 14. marca 1938.

Radio

Programi Radio Ljubljana

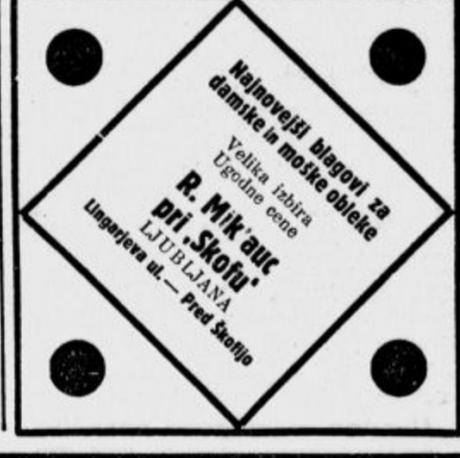
Cetrtek 17. marca: 12 Solistična lahka glasba (plošče) - 13.45 Parobla - 13.50 Napovedi - 13.55 Dalmatinska godba (plošče) - 14. Napovedi - 18 Slovenske skladbe (Radijski orkester) - 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) - 19. Napovedi, poročila - 19.30 Nacionalna ura Televadno predavanje - 19.50 Deset minut zabave - 20. Slovenski vokalni kvintet poje narodne pesmi - 20.45 B. Smetana: Valensteinov tabor (plošče) 21. Prenos evropskega koncerta iz Irake - 22. Napovedi, poročila - 22.15 Koncert lahke glasbe (Radijski orkester).

Drugi programi

Cetrtek 17. marca. Beograd-Zagreb: 20 Beethovnova III. simfonija - 21. Prenos evropskega koncerta iz Dublina - Dunaj: 19.25 Orkester, zbor in solisti - Budimpešta: 20. Narodne pesmi - 21. Dublin - 23.25 Stara madžarska glasba - Praga: 19.15 Operetna in filmska glasba - 21. Dublin - Variava 20.10 Lahka in plesna glasba - 21. Konservatorski koncert - Sofija: 19.30 Vojska godba - 20.40 Narodna glasba - 22. Vokalni koncert - 22.45 Violina 23.25 Lahka in plesna glasba - Berlin: 20. Plesni večer - Bratislava: 19.10 Šlezjski skladatelji - 20.10 Zabavni koncert - 21. Dublin - Köln 19.10 Zbor - 21. Plesna glasba - Frankfurt: 19.10. Deželni orkester

Razpis

Občina Gornja Radgona, okraj Ljutomer, razpisuje pogodbeno mesto občinskega stražnika. Plača po dogovoru. Pravilno kolkovane prošnje, opremljene s potrebnimi listinami je vložiti v 15. dneh po objavi razpisa.
Občina Gornja Radgona, dne 14. marca 1938.

+

Zapustil nas je naš skrbni oče, stari oče, gospod

Josip Novak

upokojenec drž. žel. in posestnik

Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 17. marca 1938 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Kamniška ulica 15, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 16. marca 1938.

Zalujoči ostali.

+

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je po dolgem, z vdanostjo prenašanem trpljenju, za vedno zapustil naš dobri oče, stari oče, brat, stric in svak, gospod

Franc Klemen

posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo dne 17. marca ob 9 dopoldne. Črmošnjice, dne 15. marca 1938.

Marija roj. Jamšek, soproga: Rihard in Toussaint, sinova v imenu ostalih sorodnikov.

VELEBIT
otroški vozički
ZAGREB
Mesnička ul. 7 na dvorišču.
Najnovejši do sedaj še nevidni modeli za 1938 v sprejemljivi in največji trgovini otroških vozičkov, »rodaja za gotovino in na odplacilo. Črnik s slikami brez očno. Izažite oglašaradi naš ova

Sadjarstvo bratov Dolinšek
Kamnica, pošta Maribor

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Zahvala

Za globoko sočustvovanje, ko nam je prezgodnja smrt ugrabila našega dragega

Zdravka Štangla

se vsem iskreno zahvalujemo. Še posebej naj velja naša vdana zahvala častitemu gospodu kuratu Lajlarju z Golnika, ki je ljubljenege Zdravka dobro pripravljenege pospremil do praga večnosti, dalje vsej ostali duhovščini, ki je opravila pogrebne obrede, goliškim zdravnikom, ki so se s tolikšno vnemo prizadevali, da bi ohranili mlado življenje, vsem številnim darovalcem krasnih vencev, zlasti Katoliškemu tiskovnemu društvu, pevskemu zboru iz Križev za ganljive žalostinke, vsem številnim zastopnikom raznih društev, časnikarjem-tovarišem in vsem ostalim prijateljem, ki so ga spremili do preranega groba in se ga spominjali v molitvi. — Naj Bog obilo povrne vsem!

Fala pri Mariboru, dne 16. marca 1938.

Žalujoča rodbina